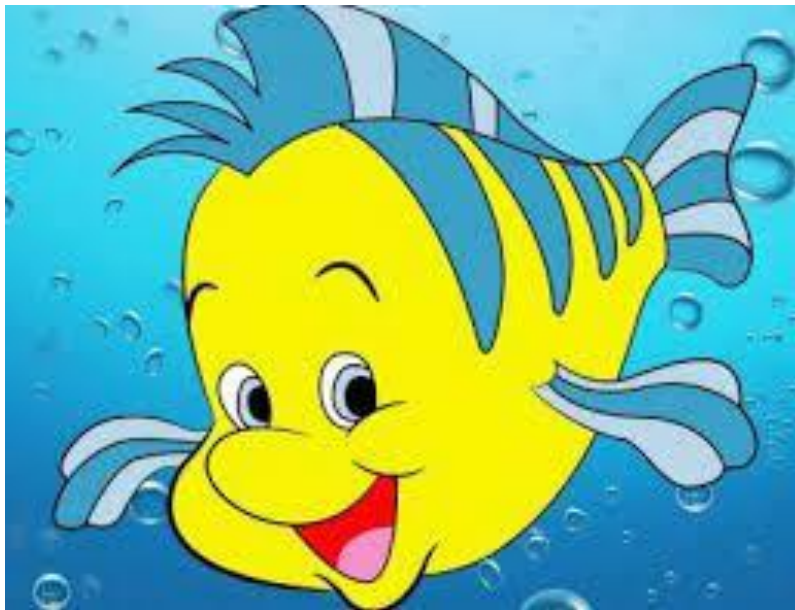

**FICÁNKA ÓVODA BÖLCSŐDE
ÉS KONYHA**

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM: 033253

Intézmény OM - azonosítója: 033253	Készítette: Nevelőtestület
Legitimációs eljárás	
Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot/2023 határozatszámom a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított: szakmai munkaközösség-vezető	Véleménynyilvánító: Szülői Szervezet nevében Óvoda orvos
Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az intézmény vezetője/2023 határozatszámom jóváhagyta: Szolnoki Mariann intézményvezető aláírás PH.	Egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte: Kállósemjén Nagyközség Képviselőtestülete,/2023 határozatszámom elfogadta. fenntartó nevében PH.
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: http://www.kallosemjenovi.hu	Érvényes: 2023.09.01.

Tartalom

Az intézmény jogi státusza, adatai	6
Törvényi megfeleltetés.....	7
I. BEVEZETŐ	8
I.1. Emblémánk.....	10
I.2. Helyzetkép óvodánkról.....	10
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	11
II.1 Gyermekkép.....	11
II.2. Óvodakép.....	11
II.3. Jövőkép.....	13
II.4. Nevelésfilozófiánk	14
II.5. Óvodánk cél-és feladatrendszere	14
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	16
III.1. Az egészséges életmód, egészségmegőrzés szokásainak alakítása, -egészség fejlesztési program ...	16
III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	25
Érzelmi nevelés.....	26
Erkölcsi nevelés.....	27
Értékorientált közösségi nevelés	27
Anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	29
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	32
IV.1. Személyi feltételek- nevelőközösségünk bemutatása	32
IV.2. Tárgyi feltételek.....	33
IV.3. Napirend.....	34
IV.4. Hetirend.....	36
IV.5. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	37
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, TARTALMA, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	43
V.1. Játék	43
Játékfajták.....	46
V.2. Munka jellegű tevékenységek.....	49
V.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás	53
V.4. Mozgás	56
V.5. Verselés, mesélés	60
V.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	63

Ficánka Óvoda Bölcsőde és Konyha
Helyi Pedagógiai Program

V.7. Rajzolás,- festés,- mintázás,- kézimunka.....	67
V.8. A külső világ tevékeny megismerése.....	70
A környezet megismerésére nevelés:.....	70
Matematikai tartalmak megismerése	73
VI. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI	76
VI.1. Gyermekvédelem és esélyegyenlőség az óvodában	76
Gyermekvédelem	76
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	78
VI.2. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE.....	80
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése	80
Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)	84
Autizmus spektrum zavarral élő gyermekek	86
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek nevelése.....	86
A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése.....	88
VI.3. Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése:.....	89
VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	89
VIII. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK.....	91
IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI.....	95
Csoportok dokumentációi:	96
A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	97
Zárógondolat:	99
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK:.....	102
Mellékletek	

Saját, helyi Pedagógiai Programunk létrehozásában részt vett:

- Szolnoki Mariann /intézményvezető/
- Csurpek Miklósné /intézményvezető helyettes
- Séráné Páll Ildikó/munkaközösség vezető/
- Bokri Jánosné
- Rádai Mariann
- Vargáné Starmüller Krisztina
- Vinklerné Kozsla Éva

Az intézmény jogi státusza, adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése: **Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha**

OM azonosító: 033253

Az óvoda pontos címe **4324. Kállósemjén, Dózsa György út 22.**

Telefonszám: **42 / 255 – 402**

E-mail cím: **ficanka.ovoda@netra.hu**

Az óvoda alapító okiratának száma, kelte: **88 / 1999.ÖNK. számú határozat 1943.**

Az óvodák felügyeleti szerve, fenntartója, címe, telefonszáma: **Kállósemjén**

Nagyközségi

Önkormányzata

4324 Kállósemjén

Kossuth út 112

42/255-423

Férőhelyek száma: **100 gyerek**

Gazdálkodás módja: **Önálló**

Csoportok száma: **4**

Törvényi megfeleltetés

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE: Az óvodák működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, szabályzások határozzák meg, amelyek biztosítják a intézményünk, szervezeti és szakmai önállóságát, meghatározzák a nevelő - oktató munkában résztvevők jogait és kötelezettségeit, garantálják a gyermekek érdekeinek megfelelő célok, alapelvek érvényesülését, az intézmény pedagógiai szabadságát, sajátos arculatát a szűkebb társadalmi környezet igényeinek megfelelően.

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- 137/2018.(VII.25.)Korm. rendelet

A törvény jogot, kötelezettséget és lehetőséget ad a program felülvizsgálatára és módosítására. Kötelezően a törvényi változtatások követését írja elő. Feladatunk a Pedagógiai Program beválásának átgondolása, a szükséges területek módosítása. A program áttekintése során módosítottuk azokat a területeket, ahol a programhoz viszonyítva változás történt. A felülvizsgálat során kiegészítést, tevékenység megvalósulást és módosítást végeztünk.

I. BEVEZETŐ

"Milyen embert is akarunk formálni? A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon, és jóakaraton épülhet."

/Szent-Györgyi Albert/

A Pedagógiai Program megalkotása és kidolgozása során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek, forrták ki magukat. A helyi pedagógiai program a nevelőtestület által elkészített saját program, az elkészítés során figyelembe vettük a gyermekösszetételt, a gyermekeinket körülvevő, felgyorsult, folyamatosan változó világot, mely nagy hatással van rájuk, továbbá a családok szociokulturális háttérét, szülői igényeket, a helyi sajátosságokat is. A családi nevelést kiegészítő, a szülőkkel szorosan együttműködő óvodai programot készítettünk. Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel.

Nevelésünkkel azt kívánjuk elősegíteni, hogy a gyermekek az őket körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Lehetővé tesszük a gyermek spontán és irányítottan szerzett megfigyeléseinek, tapasztalatainak feldolgozását, miközben fejlődnek képességeik, az egyéni sajátosságaiknak megfelelően. Segítjük a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, hagyományok ápolását.

A programban hangsúlyos a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, kiemelten jelenik meg a játék fontossága, hagyományörzés, az anyanyelvi nevelés továbbá a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatos koncepciónk. Nyitottak vagyunk a különböző adottságokkal, készségekkel, képességekkel rendelkező gyerekek fogadására. Hisszük, hogy a gyermekbarát, családi légkör óvodásaink képességeinek kibontakoztatását, személyiségük fejlődését segíti. Mindezeket jól felkészült, igényes, megújulásra képes, nagyfokú empátiával rendelkező munkatársakkal szeretnénk megvalósítani.

Törekedtünk arra, hogy az a fenntartó és a szülők számára az elmúlt évek nevelőmunkájának eredményeit, sikereit összegezzük, továbbá egy jövőt orientáló szakmai képet fogalmazzunk meg.

Helyi programunk a gyermek alapvető tevékenységére a játékra épül, amely a kultúra közvetítésében és a szokások alakulásában is döntő szerepet játszik. Szeretnénk oldott, derűs, belső szabályokkal működő óvodát kialakítani gyermekeinknek. Olyan alapokat kívánunk biztosítani számukra, amely életkoruknak megfelelő tartást biztosít, s amelyre biztosan építhetnek további életszakaszukban, az iskolai életben. Programunkban a tanulási folyamatot is a játékra helyezzük. Tanulási módszerként a játékra alapozó **komplex képességfejlesztést** választottuk a legcélravezetőbb nevelési eljárásnak.

A komplexitás módszere lehetővé teszi a többféle érzékelést egy téma feldolgozásában. A többféle érzékelés és észlelés erősíti az ismeretanyag elmélyülését, az ismeretek elrendezését, rögzítését, segíti a képességek kibontakozását. A napi nevelőmunkában megvalósuló *komplex képességfejlesztés nevelési tanulási módszer óvodánkban, mely a „fejlesztés tartalmi eszközei”* részéről kap megfelelő építkezést.

Nevelőközösségünk azon fáradozik, hogy a gyermekek fejlődése érdekében, a helyi adottságok figyelembe vételével a legjobbat nyújtsa gyermekek egyéni fejlesztésében, készségeik, képességeik alakulásában.

Pedagógiai Programunkban foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell az intézménybe járó gyermekek sikeres nevelése, fejlesztése érdekében.

Nevelőtestületünk színes, újításra kész kollektíva, szívesen végez gyűjtőmunkát, vesz részt továbbképzéseken és önképzésen.

Szándékunkat a program egységbe fogja, eddigi tapasztalatainkat, és jövőbeli terveinket is magában foglalja.

I.1. Emblémánk

2001-ben érlelődött meg bennünk a gondolat, hogy gyermek közelebb lenne az óvodánk, ha nevet adnánk intézményünknek. A szülők véleményét, ötleteit kikérve választottuk ki a sok ajánlat közül a szerintünk legmegfelelőbb nevet, és ezzel együtt az emblémánkat is. A Kis hableány című rajzfilmben van Ficánka a kis halacska. Mozgékony, ügyes, fürge, „ficánkolós”, - a gyerekek is éppen olyanok, mint ez a halacska. Így lett az óvodánk: FICÁNKA ÓVODA .

A gyermekek életkori sajátosságaiból adódik a mozgásigényük, melyet igyekszünk naponta kielégíteni. Örültünk, hogy a szülői javaslatok között ez a név is szerepelt. Ez azt tükrözi, hogy a szülők is ráéreztek, milyen név áll hozzánk legközelebb.

Időközben beszereztük óvodás gyermekeinknek a „ficánkás” pólókat is. A visszajelzésekből azt a következtetést vontuk le, találó, érdekes, aranyos az óvodánk neve és emblémája.

I.2. Helyzetkép óvodánkról

Kállósején Szabolcs Szatmár Bereg megyében fellelhető nagyközség. Nyíregyháza és Nyírbátor között helyezkedik el, lélekszáma 3720fő (2019). A település az utóbbi években rohamos fejlődésen ment keresztül, és ez a tendencia mai napig sem állt le. Egyre több család költözik ide, hiszen a megyeszékhelyhez közel van, a közlekedése nagyon jónak mondható, és persze az újonnan megépült Bölcsőde is nagy előnyére válik, mivel az anyukák vissza tudnak menni dolgozni, kisgyermekük nevelése, gondozása helyben megoldott.

Intézményünk telephelye Kállósején Dózsa György utca 22 szám alatt található a település viszonylag forgalmas részén, az óvodával egyetemben.

Jelenleg intézményünk óvoda, bölcsőde, mini bölcsődeként funkcionál, így hidalva át a bölcsődei ellátás okozta szakadékot, segítséget nyújtva ezzel a dolgozó édesanyák számára. 4 óvodai csoporttal, 1 mini bölcsődei és 2 bölcsődei csoporttal. Az intézmény neve Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha, mely a jelenlegi telephelyen /Dózsa György u. 22./, 1977 óta működik 2 óvodai épületben, és a bölcsőde új épületében. Hosszú utat járt be az intézmény, míg elérte jelenlegi felépítését. A 90-es években még 7 óvodai csoport működött a nagyközségben 3 telephellyel, ezek közül volt az egyik a jelenlegi óvoda épület. Ám a gyermeklétszám rohamos csökkenése miatt a többi telephelyet megszüntették, s itt 5 csoport működött tovább. Nevelőtestületünk 2001-ben úgy döntött, hogy felveszi a „Ficánka” nevet, mivel szerettük volna egy gyermekekhez közelebb álló elnevezést. Így Ficánka Óvoda lettünk... ennek idén éppen 23 esztendeje. Intézményünk 2014.09.01-től 4 csoporttal működött. A 4 csoportból 1 óvoda-bölcsőde csoportként funkcionál, mely 5 bölcsődés korú gyermek felvételét tette lehetővé. A konyha szakfeladatának ellátását az önkormányzat 2017-ben csatolta az óvodához. Az intézmény neve: Ficánka Egységes Óvoda- Bölcsőde és Konyha lett. 2018-ban megszűnt az óvoda- bölcsődei rendszer, s az igényekre reagálva mini bölcsőde lett kialakítva az épületben, mely 7 gyermek ellátását teszi lehetővé, segítve ezzel az édesanyák munkaerő-piaci helyzetét. Jelenleg többcélú intézményként óvoda, bölcsődeként 100 fő óvodáskorú gyermek és 35 fő bölcsődés korú gyermek napközbeni ellátását kívánjuk megoldani.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1 Gyermekkép

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.

*Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,
de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.*

Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más. Mindegyik különleges.

Mindegyik gyönyörű.” (Ismeretlen szerző)

„Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.”

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését:

- genetikai adottságok,
- az érés sajátos törvényszerűségei,
- a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Hisszük és valljuk, hogy a két nevelési szintér, azaz a család és az óvoda együttesen tudja biztosítani gyermekek számára a legoptimálisabb feltételeket, lehetőségeket a harmonikus fejlődéshez. Fontos számunkra, hogy a hozzánk érkező gyermekek neveléséhez szükséges alapvető feltételeken túl családi, biztonságot nyújtó, egészséges, inger gazdag környezetet biztosítsunk. Ezáltal fejlődik a gyermek kreativitása, problémamegoldó képessége, örömmé válik számára a felfedezés, gazdag ismeretanyagot szerezhet, kialakul önálló gondolkodása, az életkornak megfelelő magas szintű neveltsége.

Olyan óvodás gyermeket szeretnénk nevelni, akit a kíváncsiság, felfedezőkedv, megismerési vágy hajt. Tisztelje és óvja természeti és épített környezetét. Lételemévé váljon a játék, a mozgás. Szeresse a mesét, a zenét, az alkotó tevékenységet, legyen fogékony a művészetekre, színes képzelőerő, kreativitás jellemezze. Legyen képes a másság elfogadására, melyet intézményünk integrációs törekvéseken keresztül igyekszik elérni. Tudjon magyarságáról, ismerje nemzetiségét, nemzeti szimbólumait, de legyen képes elfogadni más kultúrák, népek létezését, szokásait, legyen nyitott azok befogadására is. Gyermekközpontú nevelésünk során olyan embereket szeretnénk látni a gyermekekben, akik személyiségbe az évek folyamán beépülnek a mindenkori közösségbe, később a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges szabályok, szokások. Óvodáskor végére érje el az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

II.2. Óvodakép

„A pedagógus király lehet a gyermekek birodalmában, ha nemcsak törvényeket talál ki, hanem figyelembe veszi a gyermekek törvényeit is. (Ancsel Éva)

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Ezért nyitottak vagyunk az együttműködésre, segítségnyújtásra. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők tevékeny résztvevői legyenek óvodánk életének.

Gyermekeink szeretetteljes, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó, optimális feltételeket biztosító környezetben élik mindennapjaikat, így természetes körülmények között fejlődnek.

Szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.

Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.

Nevelőtestületünk minden tagja elkötelezett amellett, hogy gyermekekre odafigyelő, egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, differenciált fejlesztésre épülő nevelőmunkát folytassunk. Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek, kibontakoztatását a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvoda funkciói:

- óvó, védő funkció:

- A korai prevenció megvalósítása az egészséges életmód, az érzelmi-szocializáció, értelmi nevelés, fejlesztés területén, együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok leküzdése érdekében.
- Valamennyi 2,5-3 évet betöltött halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermek felkutatása, rendszeres óvodába járatása, a védőnővel és a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve. A gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságának tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermekvédelmi törvény alkalmazása a veszélyeztetettség felismerésében, megszüntetésében.

- szociális funkció:

- A családok és a gyermekek szükségleteinek megfelelően pénzbeli, természetbeni személyes gondoskodást nyújtó alap és szakellátási formák kezdeményezése a gyermek fejlődésének érdekében a gyermekjóléti szolgálat bevonásával.

- nevelő, személyiségfejlesztő funkció:

- A gyermek beilleszkedésének elősegítése: az együttérzés, nyitottság, valós pozitív világkép kialakítása.
- A nevelő hatások összehangolása: a gyermekek, a család, megítélésének egyenértékűségében.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő – családok gyermekei számára is lehetővé tesszük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének alapelvei:

- az óvodai nevelésben a pedagógiai hatások és módszerek a gyermek személyiségéhez igazodjanak
- az óvodai nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermekeknél fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az együttműködés, a közösség felé való odafordulás
- a sajátos nevelési igényű gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, mely a további önálló cselekvéshez szükséges
- a fejlesztést speciális végzettségű szakember végzi a szakértői véleményben meghatározottak alapján
- az óvodapedagógus alkalmazza a speciális szakemberek által javasolt eszközöket, módszereket a kompetenciájának megfelelően
- a fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket
- a gyermek igényeire szabott egyéni fejlesztési terv összeállítása
- a fejlesztés a szülők bevonásával, folyamatos együtt működésükkel, tájékoztatásukkal zajlik
- a gyermek fejlesztése a számára megfelelő területeken valósuljon meg
- az egyéni fejlesztés a szakértői bizottság által kiadott javaslatnak megfelelően valósuljon meg
- a fejlesztés során törekedjenek a pedagógusok/gyógypedagógus a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- a kiemelkedő területek felismerésének fontossága
- a fejlesztés rugalmas keretek között valósuljon meg a gyermek igényeinek figyelembe vételével

II.3. Jövőkép

Óvodai nevelésünk családias, érzelmi biztonságot nyújtó, élményekben, tapasztalatokban és tevékenységekben gazdag- elfogadó, előítéletek nélküli. A gyermekek egyéni sajátosságait, kiemelten a sajátos nevelési igényű, valamint hátrányos helyzetű és tehetséges gyermekek igényeit messzemenően szem előtt tartjuk.

Az óvodapedagógusok gyermekszeretete, igényes munkavégzése nagymértékben hozzájárul az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményeihez. Eredményes munkánk megnyilvánulásait abban is látjuk, hogy a gyermekek örömmel jönnek óvodánkba. Igyekszünk minden szülő bizalmának megfelelni, a jó partneri kapcsolat érdekében tudatosan fejlesztjük a pedagógiai kommunikációt, amit kölcsönösség és konstruktivitás jellemez.

Megfelelő pedagógiai légkör kialakulására törekszünk, amelyben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, az elfogadás, segítőkészség és együttműködés. Harmonikus tevékeny gyermekközösségek alakulnak, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseinket a gyermekek személyiségéhez igazítjuk.

Meggyőződésünk, hogy szeretettel és helyes példamutatással nevelünk jól.

Az iskolák visszajelzései megerősítettek bennünket a nevelőmunkánk tudatosságában, a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásának eredményességében. A nevelő – oktató munkát segítő dolgozók maximálisan részt vesznek a nevelőmunka feltételeinek megteremtésében. Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdeke határozza meg.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, nyugodt, derűs légkörben, sokszínű élményben gazdagodva nevelkedjenek.

Nagy szerepet tulajdonítunk az egészséges életmódra nevelésnek – ezen belül kiemelten a mozgás megszerettetésének, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltésének, a mozgás fejlesztésének, valamint a természet és környezet szeretetére és védelmére nevelésnek.

II.4. Nevelésfilozófiánk

Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekeket megismerve, elfogadva számukra érzelmi biztonságot teremtünk.

Egyéniségüket tiszteletben tartva törekszünk arra, hogy az ismeretek befogadására nyitottak legyenek, egyéni, differenciált nevelésünk, fejlesztő munkánk eredményeként sikeresen felkészüljenek az egész életen át tartó tanulásra.

Támogató szemlélettel fejlesztjük minden gyermek kompetenciáit önmagához képest.

Meggyőződésből valljuk, hogy csak pozitív gondolkodású, nyitott, kiegyensúlyozott, derűs egyéniségű pedagógusok képesek sokoldalúan fejlett, harmonikus gyermekeket nevelni.

Az óvodai nevelés a 3-7 éves gyermek személyiségének alakulásában egész életre meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

II.5. Óvodánk cél-és feladatrendszere

Nevelőtestületünk hisz abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg a legfogékonyabb időszak.

Az óvodai nevelés célja: az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével mellett a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes, előítéletektől mentes nevelésben részesüljön.

A **komplexitás** átfogja az óvodai élet egészét. Az óvodai nevelés komplexitása a tevékenységek és a gyermeki személyiség összefonódásában jut kifejezésre. Az óvodai nevelés tevékenységformái nem külön-külön foglalkozási áganként jelennek meg, hanem együttesen szintetizálódnak, szervesen kapcsolódnak az adott tevékenységekben. A középpontban nem kizárólag egy műveltségi terület /pl. vizuális, matematikai.../ áll, hanem egy tevékenység vagy egy felmerülő ötlet, téma, élmény, az évszakok, ünnepeink, hagyományaink /pl. almáspite sütés, madáretetés.../. Törekszünk a többféle érzékelés módszerének alkalmazásával történő ismeretanyag feldolgozására. A komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás alkalmat ad a gyermek által szerzett benyomások rendezésére, elmélyülésére, a spontán tanultak rögzítésére, tudatosítására, képességek kibontakoztatására.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelően fejlesszük, mellyel megalapozhatjuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.

Célunk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, alkalmazkodni társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Azon dolgozunk, hogy feladataink sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó.

Az óvodai nevelés feladata:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekének védelme.
- A gyermek személyiségének és jogainak tiszteletben tartása,
- A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet /személyes percek/
- A gyermek alapvető testi és lelki szükségleteinek figyelembevétele.
- Helyes magatartási normák megalapozása.
- Olyan szokásrendszer kialakítása, amely biztonságot nyújt a gyermek számára, megalapozott, következetes, ám rugalmas. Fejlődik normarendszere, amely a további fejlődési szakaszban, az iskolás kornak alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.
- Megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény kialakítására, a gyermekek adekvát és rendszeres életritmusára, megfelelő napirend kialakítására törekszünk. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Olyan pedagógiai környezet kialakítására törekszünk óvodánkban, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.
- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek tehetséggondozása, képességeik kibontakoztatásához szükséges differenciált bánásmód biztosítása.
- A szociális hátrányok kompenzálásában az esélyegyenlőség megteremtésében minden óvodai dolgozó aktívan részt kell, hogy vállaljon.
- Nagyon fontos a családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított.
- A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben, hogy igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor egyedül is tevékenykedhessen. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében igyekszünk biztosítani az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A szülők, partnerek reális igényeinek kielégítése.
- Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legegységesebb pszichikus szükséglete. A játék semmi mással nem helyettesíthető. A gyermek létformája a játék, ezen keresztül tapasztalja

meg körülötte lévő világ sokszínűségét. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-képesség fejlesztés leghatékonyabb módja.

- Egységes nevelői hatások érvényesítése.
- Óvodapedagógusi mintaadás.
- Segítő, támogató jelenlét.
- A nevelés és tanulás folyamat jellegének figyelembevétele.
- A gyermek és az óvodapedagógus közötti érzelmi kapcsolat figyelembevétele.
- A pozitív megerősítés elve.
- A kényszerítés mellőzése.
- A gyermeki önállóság tiszteletben tartása.
- Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.
- Óvodánkban kiemelten fontosnak tartjuk a külső világ tevékeny megismerését, olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítását a gyermekekben, amelyek elősegítik a természetes és mesterséges környezettel való harmonikus kapcsolatuk kialakítását életkori sajátosságaiknak megfelelően.
- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével érjük el, hogy a gyermek tisztelje, szeresse a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne. Nevelési feladatunk, hogy az óvodás korú gyermekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyermeket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka néni példája elengedhetetlen.
- Sokoldalú, több érzékszervre ható tapasztaltatás elősegítésének érvényesítése.
- Rácsodálkozás, felismerés fokozott figyelembevétele.
- Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, mely normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.
- Óvodánkban komplex nevelés folyik. Feladatunknak tekintjük a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartását és kielégítését, a kreativitás előtérbe helyezését.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

III.1. Az egészséges életmód, egészségmegőrzés szokásainak alakítása, -egészség fejlesztési program

„Élj egészségesen, a jövő Te vagy!” (Jim Rohn)

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása óvodás korban kiemelt jelentőségű. A mai egészségmodell az embert egészében szemléli. Az emberben a testi, lelki és szellemi tényezők szoros egységben és kölcsönhatásban működnek. Szükséges olyan készségeket,

képességeket kialakítani, hogy az a gyermek későbbi életére is kihasson. A gyermekkori egészségi állapot nem csupán a gyermek egészségét alapozza meg, de kihat a következő generáció egészségére is. A szükségletek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi állapotának, teljesítőképességének elérését. Ez az állapot biztosít lehetőséget arra, később, felnőttként (a gyermek) a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze. Az egészséges életmód és az egészséges környezet kölcsönhatásban van egymással. A környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás, szemlélet megalapozása kiemelt feladatunk. Az egészségvédő magatartás fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészség védelme és karbantartása tanulhatók, elsajátíthatók, ha a kialakult szokásrendszerben nevelődnek a gyermekeink. Napjainkban az egészséges életmód felértékelődött, ami testi-lelki egészséget jelent. Ezeket a magatartásmintákat a gyermekek a családból hozzák, de az óvoda fontos színtere ennek továbbfejlesztésére. A szülőkkel közös tevékenységekben, szervezett programokon keresztül (pl.: Gyere gyalog az óvodába stb.) tudjuk a szülők figyelmét ráirányítani az egészséges életmód fontosságára.

Az egészséges életmódra nevelés célja: a gyermek igényének megalapozása, alakítása

- az egészséges életvitelre
- a személyi és környezeti higiénére
- a mozgásos életmódra
- az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre
- az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére
- a környezethez való alkalmazkodás képességére
- környezettudatos magatartásra
- egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására és
- a másokon való segítségre, valamint
- testi fejlődésük elősegítése.

Feladataink:

- Az ismerkedés folyamatának elindítása az anamnézis készítésével
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, **az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése**, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- Összehasonlító mérésekkel az egyéni jellemzők, sajátosságok feltárásának segítése (pl. testsúly, testmagasság, szem, hajszip és méret, láb-kéz stb..)
- Minél több idő biztosítása a szabad levegőn végzett tevékenységekre
- Kiemelten figyelünk a tisztálkodási eszközök rendben tartására.

- A tisztálkodási tevékenységek során biztosítjuk a gyermekek számára az igényüknek megfelelő intimitást.
- Odafigyelünk, hogy a csoportszobában a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés megtörténjen.
- Minden gyermeknél, de különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél komplex példaadásra (bemutatás és magyarázat), az utánzási kedvük felkeltésére, fenntartására törekszünk
- A higiénés szabályokat a gyermekekkel megtanítjuk és betartatjuk: kézmosás, szappan használat, kéztörlés, WC papír használat, WC leöblítése, fésülködés, fogmosás.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszrel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az

- óvoda,

- köznevelési alapszolgálatot ellátó többcélú intézmény felügyelete alatt áll, az intézmény speciális ellátást biztosít 2021.szeptember 1-től.

(Nkt. 2011. évi CXC. törvény)

A gyermek szülőjének vagy más törvényes képviselőjének kérelmezni kell az ellátást. Az intézményeknek az ellátást a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai irányítására alapján kell biztosítani.

A nevelési-oktatási intézmény vezetője a fenti feladat ellátását olyan pedagógus, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján (a NOKS-nak legalább érettségi végzettséggel kell rendelkeznie), biztosítja, aki az OH által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen vett részt, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja.

A pedagógus vagy nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja elvégzi a:

- a vércukorszint szükség szerinti mérését,

- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását. Az intézmény vezetője a diabéteszes gyermek, esetleges rosszulléte esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet kell kialakítson.

Allergiás és anafilaxiára hajlamos gyermekek óvodai ellátásának biztosítása [Púétv. Épt. 171.§ (17)].2011. évi CXC. tv. 72. § (1a)-(1e) bekezdései kiegészülnek a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek ellátásához kapcsolódó teendőkkel az esetleges anafilaxiás sokk eredményes elkerülése érdekében.

A fejlesztés tartalma:

a) A gyermekek gondozása

Az óvodapedagógus a gondozás során is nevel, kapcsolatot épít a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését. A gyermekek gondozásának feltétele az óvodapedagógus, a dajkák, a pedagógiai asszisztens és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek azoktól fogadják el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel, bizalomkeltő meta jelzésekkel közelednek feléjük és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Az óvodapedagógusok a fokozatosság betartásával törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítják. A befogadás ideje alatt hangsúlyosabban, azután szükség szerint minden gyermekkel, a pedagógiai asszisztens, a dajkák bevonásával, együtt végzik a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, képesek legyenek az egészséges életmód szokásainak sorrendjét és azok fogásait elsajátítani.

b) Egészséges táplálkozás, kulturált étkezés

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Ezért az óvoda figyelemmel kíséri a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, a folyamatosság módszerét alkalmazva. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek igyekeznek ezeket megismerni a szülők segítségével, és kellő toleranciával elnézik a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönzik a gyermekeket, de nem kényszerítik az ételek elfogyasztására. Biztosítják, hogy a nap bármely szakában ihassanak. Kerüljük az édes folyadékokat. Az étkezésnél törekszünk arra, hogy a gyerekek megkóstolják a kínált ételt, minden gyermek egyéni igényeit figyelembe véve.

A gyermekek étrendjének minőségi és mennyiségi összeállítását megbeszéljük az ételmezés vezetővel. Preferáljuk a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, nemcsak főtt formában, hanem nyersen is. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyermekekkel közösen készítünk gyümölcssalátákat, zöldségsalátát. A szülőket minden héten tájékoztatjuk a heti menüről, igyekszünk számukra segítséget nyújtani a korszerűbb táplálkozás kialakításához.

Intézményünk egy 600 adagos főzőkonyhát üzemeltet.

Az igénybe vevők köre kiterjed:

- ellátottak: bölcsődés, óvodás és iskolás gyerekek
- szociális étkezők
- alkalmazottak
- vendégétkezők
- allergiás gyermekek részére is szolgáltatunk szakorvosi vélemény alapján (tej, tejfehérje, tojás, banán, glutén stb.)

A főzőkonyha - mint közétkeztető - feladata az ellátottak élettani energia- és tápanyagigényeinek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása. A naponta előállított ételek elkészítése, az étrend összeállítása a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet alapján történik, melyet 2015. szeptember 1-

jétől kötelező alkalmazni. A rendelet részletesen szabályozza a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban, kórházakban adható ételek összetételét és elkészítésének szabályait.

E rendelet előírásait figyelembe véve csökkentettük a napi bevitt só- és cukormennyiséget. Szénsavas és cukrozott üdítőt, koffeintartalmú italt, energiaitalt egyáltalán nem kapnak a gyerekek. A magas zsírtartalmú húsokat és húskészítményeket is mellőzzük.

Ennek megfelelően az óvodás gyerekek naponta 0,3 liter tej, vagy ennek megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejterméket kapnak. Tejből 1,5 %-os zsírtartalmú tejet biztosítunk, melyet, ha italként kínálunk, akkor nem cukrozzuk.

Tejfölt kizárólag ételkészítéshez használunk.

Gabonaalapú élelmiszert naponta 2 adagot kapnak a gyerekek, melyből 1 adag teljes kiőrlésű.

Kerüljük az ételporokat, kis mennyiségben csak az ételek ízesítőjeként használjuk.

Bő zsiradékban sült étel 10 nap alatt 1-szer kerül az étrendbe, sertés- illetve baromfiszirt egyáltalán nem használunk. Egymást követő kétszer 10 élelmezési nap főétkezéseiben egy ételsor csak egy alkalommal fordul elő, biztosítva ez által a változatos étrendet. Állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezés tartalmaz.

A húsok közül az előhűtött baromfi, hal, illetve sertéshúsokat illesztjük az étrendbe, melyek 30 %-nál nem magasabb zsírtartalmúak.

Csípős, erősen fűszeres ételek egyáltalán nem kerülnek be az étrendbe.

A felhasználási előírások, korlátozások és tilalmak szerint az italként kínált tej és tea csak meghatározott mértékben tartalmaz hozzáadott cukrot. A szükséges folyadékot teával, ivóléval (100 %-os), ivóvízzel, illetve szénsavmentes ásványvízzel biztosítjuk.

Naponta biztosítunk (3-szori étkezés esetén) két adag zöldséget vagy gyümölcsöt, melyből egy adagot nyers formában kapnak a gyerekek. Továbbá naponta kapnak két adag gabona alapú élelmiszert, melyből egy adag teljes kiőrlésű.

Az ételek elkészítéshez friss zöldségeket és a gyümölcsöket használunk, melyet helyi őstermelőktől, illetve kistermelőktől vásárolunk fel.

A rendelet előírásainak eleget téve igyekszünk változatos, ízletes és nem utolsósorban egészséges ételeket előállítani.

Az ételek elkészítése során figyelembe vettük a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokat, valamint azt, hogy az ellátottak az életkoruknak megfelelő tápanyagbevitelben részesüljenek. Fontos szempont volt az is, hogy a korszerű, egészséges táplálkozás alapelveit érvényesítsük, előtérbe helyezve a változatos, egészséges étrendet.

Lehetőség van arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelhessen a gyermeke számára ilyen ételt.

Az emberi erőforrások minisztere 38/2021. (IX. 1.) EMMI rendelete a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosítása lehetőséget ad arra, hogy a diétás étrendet a szülő is biztosítsa, bevihesse vagy rendelhessen a gyermeke számára ilyen ételt.

Amennyiben közétkeztetés keretében nem biztosítható a gyermek diétás étkezése, a szülő, más törvényes képviselő írásbeli nyilatkozata alapján, a gyermek által bevitt, vagy a szülő, más törvényes képviselő által az intézménybe rendelt étel az intézményben történő elfogyasztásának lehetővé

tételével biztosítható. Ennek érdekében az óvoda vezetője köteles biztosítani a hűtés, a melegítés, és fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával. Csak ösztönözzük, sosem erőltetjük!

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az étkezések kulturált körülményeit. Ízlésesen terített asztalon közösen, azonos időpontban önkiszolgáló, illetve naposi rendszerben történik a tízórazás, az ebédelés, és az uzsonnázás.
- Segítse az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását.
- Kedveltesse meg az ízeket, intenzív rágásra ösztönözzék.
- Egész nap folyamán biztosítsa a folyadék pótlását.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően ismertesse meg a gyerekeket a kanál, villa és kés helyes használatával.
- Fokozottan ügyeljen a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülők segítségével, támogatókkal közösen havonta egy-két gyümölcs- vagy zöldségnapot tartsanak (gyümölcs-és zöldségсалáta készítése a gyerekekkel).
 - Adjon tanácsot, hogy az óvodai étrendet otthon milyen egészséges ételféleségekkel egészítsék ki. (pl. Kerüljék a családi étkezés során a „haszontalan”, káros ételek és italok étrendbe állítását.)
 - Ismertesse meg a gyerekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
 - Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében egészségfejlesztő programot tervezzen, (pl. projektek), játékos alkalmat teremtsen arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta-készítés, tízórai összeállítás).
 - Teremtsen lehetőséget az egészséges ételek megismerésére különböző tapasztalatszerzések, tevékenységek során (piac- kertek látogatása, stb.).

c) Személyi és környezeti higiéné

(testápolás, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés,)

Testápolás: A gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek ápolása közben beszélgessen a gyermekekkel, s csak akkor segítsen nekik, ha szükséges, vagy igénylik. Fokozatosan alakítsa ki az önállóságot.
 - A napirend keretei között elegendő időt biztosítson a testápolási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.
- Teremtse meg az intim feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, egyre önállóbban végezhesék a bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztán tartása, a WC – használata teendőit.
- Tisztálkodási folyamat során ismertesse meg a gyerekeket az egészségügyi szokásokkal, a helyes sorrendiséggel és technikával, az eszközök használatával, a víztakarékosság módjával.

- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítsa a gyermekekben.

Öltözködés: Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket. Az óvodapedagógus következetesen kéri a szülőket, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Fontos meggyőzni a szülőket a praktikus, izléses öltözködés előnyéről. Türelmes, meggyőző munkával a szülők jó partnereinkké válhatnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítson az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a gyermek saját szekrényében.
 - Összefüggéseket tárjon fel a gyermekekkel a megfelelő viselet kiválasztásában az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan alakítsa ki az önállóságot.
- A szülőkkal való kapcsolattartás során tegyen javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés:

A gyermekek alvásigényüknek egy részét az óvodában elégítik ki. A nyugodt pihenés feltétele a csend, és a biztonság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatódalok dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át a gyermekek az altatódalok hatására kialakult szendergés állapotát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően biztosítsa a nyugodt pihenés feltételeit.
- Ellenőrizze a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését.
- A gyermekek elalvását segítse a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával. Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt (vagy esetleg a nap folyamán) bevizelnek. A felnőttek a gyermekeket emiatt nem szégyeníthetik meg. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkal való partneri, jó emberi kapcsolat vezethet eredményre.

Betegségmegelőzés:

Az egészséges életmód alakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása. Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, szellőztetés, a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel, szükség szerinti fertőtlenítés. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek szűrővizsgálatokon való részvételére. Fontosnak tartjuk a prevenciót, a megelőzést. Mindehhez – a szülőket megnyerve – az intézmény gondoskodik speciális szakemberek bevonásáról, gyermekorvos, fogorvos, védőnő, szakszolgálatok segítségével. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, gondozzák a felnőttek mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés bőrpír, erős köhögés

estén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk meggátolni. Betegség után orvosi igazolás szükséges ahhoz, hogy a gyermek ismét közösségbe kerülhessen.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. Kiemelt jelentőségű az óvodai élet minden pillanatában a kisgyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak fejlesztése. Ebben a követelményben a gyermek testi képességeinek fejlesztése fogalmazódik meg: a tudatos, célszerű, összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése

- az alapvető mozgásfunkciókban (járásban, sietésben, futásban, lépcsőn járásban)
- az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen humán mozgáskultúrában (játékban, feladat-teljesítésben, együttes tevékenységben, segítségben, baleset-megelőzésben és fertőzést megelőző magatartásban)

A mozgásos tevékenységekkel szemben elvárt kritériumok:

- elsősorban a játék szerepe hangsúlyozott
- minden nap jelenjen meg az óvodai életben
- minden gyermek számára legyen biztosított
- törekedni kell a kooperatív játékok alkalmazására
- egyéni szükségleteket és képességeket vegye figyelembe
- lehetőség szerint a szabad levegőn valósuljon meg.

Mindenki ügyes valamiben. A jól megszervezett mozgásos tevékenység minden gyermek számára lehetőséget kínál a saját képességeinek, tanultsági szintjének, biológiai életkorának megfelelő saját tempóban való fejlődéséhez. A feltételek biztosítása által fejlődnek képességei, átélheti saját ügyességét, megtapasztalhatja mire képes. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást.

A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a gyakori rövid prevenciók, fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb lehetőséget a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az óvodapedagógusok napi kocogó-futó lehetőségeket szerveznek.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Gyermekeink biztonsága érdekében a legfontosabb szabályok megtartása, betartása akár életet is menthet.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeket a felnőttek óvják, mivel a gyermek még nem érzi a veszélyt.

- A gyermekek számára biztonságos környezetet alakítson ki.
- Tanítsa meg a gyermekeknek a biztonságos életvitel módját, szabályait.
- Példákon keresztül magyarázza el a biztonsági szabályokat.
- Készítse fel a gyermeket játékos formában arra, hogy mit kell tenni bizonyos veszélyhelyzetekben.
- Saját viselkedésével mutasson példát a biztonsági rendszabályok betartásában.
- A különféle biztonsági eszközöket, berendezéseket rendeltetésszerűen és rendszeresen használja.
- Tanítsa meg a gyermeket saját nevére és címére.
- Tanítsa meg a gyermeknek, hogy bármilyen baj esetén a legközelebbi felnőttől kérjen segítséget.
- Teremtse lehetőséget arra, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a mentők, tűzoltók, rendőrök munkájával.
- A szülőket is tájékoztassa a gyermekbalesetek megelőzéséről, stb. (ilyen jellegű rendezvényeken, szülői értekezleteken).
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezelje, szükség esetén javítását, cseréjét kezdeményezze (Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál.)
- Tapasztalatszerzések alkalmával hívja fel a gyermekek figyelmét:
 - a közlekedési eszközök helyes használatára,
 - biztonságos közlekedés szabályaira,

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Különösen a sérülékeny társadalmi csoportokban a sérülések és az erőszak jelentős terheket jelent a gyermekek egészsége számára. A gyermekkori sérüléseknek az a nagy kockázata, hogy hosszú távú fizikai következményeket és pszicho-szociális károsodásokat okozhatnak. Különösen nagy a családon belüli erőszak társadalmi terhe. Az óvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Szülői értekezleteken, illetve egyéb fórumokon felhívja a figyelmet az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság), az erőszakot sugárzó tömeghírközlések és filmek látványának veszélyeire és a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallja a szülőket. A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. A gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus, egészséges környezet megteremtése. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, kiváló alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- képesek mindennapi testi szükségleteik kielégíteni, szabályozni
- a testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, figyelmeztetés nélkül tisztálkodnak
- vigyáznak a WC, mosdó tisztaságára, rendjére
- az önellátás, önkiszolgálás teendőit egyedül végzik
- önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek

- öltözködésükben alkalmazkodnak az időjáráshoz
- ruhájukat rendesen elrakják, gombolnak, cipőt fűznek, kötnek
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, segítenek teremrendezésben
- ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés
- esztétikusan terítenek, tisztán, kulturáltan étkeznek
- naposi feladatokat látnak el
- önállóan folyadékot töltenek a kancsóból
- megfelelően használják az evőeszközöket
- sokat és szívesen mozognak, próbára teszik testi erejüket, ügyességüket,
- kudarcokat, sikereket igyekeznek elviselni, kezelni
- önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek
- mozgásuk harmonikus, összerendezett
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.

Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Az egészségfejlesztés az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli, sajátos szemlélet és magatartásforma. Olyan értékek hordozója, amelyek csak összességükben szolgálják a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését és harmóniáját. A köznevelési törvény módosításának megfelelően (20/2012 VIII. 31 EMMI rendelet) az óvodai egészségnevelés, a gyermek egészségének, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok, illetve az ezzel összefüggő egészségfejlesztési stratégia felállítása intézményünkben a törvényességi előírásoknak megfelelően került kidolgozásra és a Pedagógiai programunk mellékleteként, Egészségfejlesztési programban kerültek megfogalmazásra.

III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

"Boldognak kell lenni, ez minden érzékeny lény célja; ez az első vágy, amelyet belénk oltott a természet, és az egyetlen, amely sohasem hagy el bennünket." (Rousseau)

Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés szerepet kap az óvodai nevelés minden területén. A gyermek az első erkölcsi tapasztalatait a családba, majd az óvodában szerzi.

Nevelésünk célja:

- Olyan derűs, állandó értékrendet tartalmazó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakítása, amely segíti a gyermek érzelmi biztonságát, hogy az összetartozást belső szükségletként élhesse át, teret engedve önkifejező törekvéseinek. Arra törekszünk, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- Lehetőség teremtésén arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, fogadja el és tartsa tiszteletben a különbözőségeket.

-
- A gyermekek bevonása a csoportélet hagyományainak, a szabályainak kialakításába, a gyermekek tevékenységéhez mindenkor szabadságot biztosítunk, a határok pontos megjelölésével.
 - A követelményeinket röviden, érthetően, pozitívan fogalmazzuk meg, a javításra mindig adjunk lehetőséget.
 - Minden gyermek számára biztosítani a személyes alkalmakat, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására, a kapcsolatok erősítése érdekében
 - A nemkívánatos magatartás módok minimálisra csökkentése.

Feladatunk:

- A szűkebb és tágabb környezet megismerésével a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldre és a családhoz való kötődés megalapozása.
- Mintakövető magatartással példát adni a gyermekeknek és a szülőknek.
- Érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör biztosítása a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Folyamatos kommunikáció a gyermekekkel, állandó személyes érintkezés, erre biztatni őket társas kapcsolataikban.
- Közös tevékenységek, közös élményszerzést biztosítása.
- Szokás és normarendszer megalapozása.
- Az emberi környezetben, természetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás, mindazok megbecsülésére nevelés.
- A gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának formálása, önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- Szükség esetén a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek közreműködésével a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése.

A tevékenység tartalmi megvalósítása:

- Minden gyermek felé szeretetet, védelmet, megértést nyújtunk.
- Az óvoda felnőtt közössége segíti a gyermeki biztonság kialakulását.
- Empatikus kapcsolat kialakítására törekszünk, a gyermeket egyéni problémáinak megoldásában segítjük.
- A különbözőségek elfogadására, és tiszteletére neveljük.
- Segítjük a reális énkép kialakulását a pozitív magatartás, teljesítmény elismerésével.
- Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív attitűd jellemzi.

Érzelmi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért elengedhetetlen, hogy érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Szükségesnek tartjuk, hogy már az óvodába lépésekor kedvező érzelmi hatások érhessék a gyermekeket, a pedagógus - gyermek kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda

egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek, valamint teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, fogadja el és tartsa tiszteletben a különbözőségeket. A gyermeket nevelje annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól. Fontosnak tartjuk gyermek bevonását a csoportélet hagyományainak, a szabályainak kialakításába. Röviden, érthetően, pozitívan fogalmazzuk meg követelményeinket, mindig adjunk lehetőséget javításra. Minden gyermek számára biztosítjuk a személyes alkalmakat, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására. Próbáljuk csökkenteni a nemkívánatos magatartás módokat, figyeljük azokat a tüneteket, amelyek a gyerekek társas kapcsolatainak zavarát jelzik, megkeressük az egyén viselkedésének rendezési lehetőségeit.

Erkölcsei nevelés

Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, szokás - és normarendszer megalapozását, mint együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat. Biztosítjuk az erkölcsi tapasztalatszerzés lehetősége jelen van az óvodai élet minden területén, a játék és a mese kimeríthetetlen lehetőséget nyújt az erkölcsi nevelésre. Az óvoda alkalmazottai példaként, utánzásra méltó mintaként állnak a gyermekek erkölcsi tapasztalatszerzésében és a tudatos mintakövetésben. Utánzással sajátítják el a gyerekek az erkölcsi szokásokat, elemi magatartási szabályokat, amelyek idővel belsővé válnak. A gyermekek cselekedeteit helyesen és következetesen ítéljük meg a pozitív erkölcsi magatartás megerősítésével, kiemelésével. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint kiemelkedő képességű gyermek nevelésében segítségünkre van a gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus. Az egyes gyermek tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján történik.

Ellenőrzés, értékelés és jutalmazás: Az óvónő - gyermek kapcsolatára a megértés a jellemző. Az utasítás helyett igyekszünk megérteni a gyermek viselkedését, így próbáljuk a helytelen útról más irányba terelni. Arra törekszünk, hogy a magyarázatokban mindig a dolgok pozitív oldala jelenjen meg, rövid-tömör megfogalmazásokkal.

Értékkorientált közösségi nevelés

Beszoktatás óvodánkban:

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvoda elfogadtatása nagy gondosságot, odafigyelést igényel.

Szülői értekezletet szervezünk, melynek során a várható nehézségeket és azokon való átsegítés módját is feltárjuk. A befogadás idején felmerülő kérdésekre igyekszünk megnyugtató választ adni. Családlátogatás alkalmával megismerkedünk a gyermekkel és otthoni környezetével. Lehetőséget biztosítunk, hogy gyermekeink a szülőkkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülők folyamatos,

fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt a beszoktatásban. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságát ad az új környezet elfogadásához.

A gyermek óvodában töltött idejét úgy szervezzük meg, hogy mindvégig érezze az érzelmi biztonságát. A barátságos, derűs légkör biztonságérzetet ad a gyermekeknek, akik az óvodai élet sokszínű változatos tevékenységeinek segítségével tanulnak meg alkalmazkodni egymáshoz, elfogadni, megérteni társaik problémáját, szükségleteiket késleltetni, önmagukat megvalósítani.

Bármely életkorban történik is a befogadás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás, pozitív, elfogadó attitűd, az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény.

Társas kapcsolatok fejlődése

Az érdekes változatos tevékenységek, családias légkör, közös élmények formálják a gyermekek egymáshoz való viszonyát, alakítják az együttműködést, erősítik az egymáshoz való alkalmazkodást. A közösségi élet szabályait az óvodapedagógus alakítja ki a gyermekközösség segítségével, amely mindenkire érvényes és bizonyos határok betartását jelenti. A társas kapcsolatok fejlődését segíti a beszélgető kör, a születésnap, névnap megünneplése, a betegségből visszatérők fogadása, a hétfégi élmények megbeszélése, az ajándékok készítése egymásnak, szülőknek, és különböző közösség építő játékok.

A társas együttműködés alapfeltétele a rugalmas, elmélyült tevékenységre lehetőséget adó napirend, a közös, örömteli tevékenységek, melyek növelik az összetartozást. A szokás és szabályrendszer biztonságérzetet ad a gyermekeknek. Az óvodapedagógus gazdag lehetőséget biztosít a gyermekek sokszínű tevékenységére, társas együttműködésre, szerepvállalására, élményszerzésre, amelyek segítik a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat).

Szocializáció

Alapvetőnek tekintjük a gyermek társas és természeti környezetével való kapcsolatát, mely a felnőttek közvetítésével valósul meg. Támazkodunk a családi nevelésre, a szülőkkel szoros együttműködésre törekszünk. Kialakítjuk az együttéléshez szükséges erkölcsi normákat és tulajdonságokat. A csoport fejlettségéhez igazított szokás és normarendszert alakítunk ki. Segítjük a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, toleranciára, a különbözőség elfogadására nevelünk.

A fejlődés elvárt eredményei óvodáskor végére:

- Jól érzi magát a közösségben, szeretettel, bizalommal fordul társai és az óvodában dolgozó felnőttek felé.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni, szükség esetén segíti társait, szükségleteiket képesek bizonyos esetekben késleltetni.
- Érzelmien, életkorának megfelelően tud uralkodni, kivárára képes, toleráns.
- Képes figyelni társára, az óvodapedagógusra, türelmes társai iránt.
- Kialakul, az én-tudat, a feladattudat, feladattartás, megjelenik a kötelességtudata.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni, kommunikálni, konfliktushelyzeteket megoldani.
- Tud alkalmazkodni a csoportban kialakult szokásrendszerhez.
- Udvarias társaival, a felnőttekkel, ismeri, alkalmazza az udvariassági szabályokat.

- A szabályokat betartja, figyelmeztetik egymást a szokások, szabályok megszegése, udvariassági formák be nem tartása esetén.
- Viselkedése kiegyensúlyozott, harmonikus.
- Érdeklődik társai iránt, szívesen játszik társaival, képes az együttműködésre.
- Aktívan vesz részt a közös tevékenységben, szívesen dolgozik a közösségért, az elkezdett munkát befejezi, felelősséget érez a vállalt feladatért.
- Elfogadó és segítő szándékú a mássággal szemben.
- Spontán alakuló kiscsoportokban képes együttműködni egy-egy tevékenység, feladat elvégzésében, elfogadja a tennivalótól függő alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyokat.
- Az iskolakezdéshez szükséges szociális érettsége kialakul, készen áll az iskolai életre, a tanító elfogadására.

Anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A nyelv olyan, mint az ég a maga egymásba futó színeinek gyönyörű játékaival. ”
(Kazinczy Ferenc)

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van, áthatja az óvodai nevelésünk teljes egészét. Nagy figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére, nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs beszédkedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a kérdései megválaszolására. Helyes mintaadással és szabályközvetítéssel nevelünk.

Cél:

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel, a biztonságos önkifejezés megalapozása, az anyanyelvét bátran és helyesen használó, gazdag szókincsű, kommunikáló gyermek nevelése.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A fejlesztési feladatoknak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni.

Ha a gyermeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, nemcsak tisztábban és jobban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését. Az óvodapedagógus lehetőséget biztosít arra, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos.

Figyelünk arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Dicsérjük és biztatjuk a bátortalanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. (beszédhiba, beszédgátlásosság) Szükség esetén szakember segítségét kérjük.

Az óvodapedagógus feladata:

- A helyes mintaadással példát nyújt, anyanyelvünk szabályai szerinti tagolással, természetes gesztusokkal és mimikával, valamint lényegkiemeléssel beszél.
- Beszéde, kommunikációja feleljen meg az óvadás korosztály fejlettségéhez tudatosan ösztönözze a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- Keltse fel, tartsa fenn a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvét.
- Arra neveli a gyermekeket, hogy bátran mondják el élményeiket, mindig meghallgatja a gyermekeket.
- Lehetőséget teremt minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Tegye képessé a gyermekeket arra, hogy tudjon másokat is meghallgatni.
- Folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét, segítse a gyermek beszédhallását, beszédmegértését, beszédtechnikáját.
- A napi tevékenységek megszervezésekor teremtsen szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört, keresse az egyéni és kisebb csoportos beszélgetések alkalmait.
- Örömmel és odafordulással fogadja a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait, bátorítsa a félénkebbeket.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasolja, kapcsolatot tart a logopédussal, szükség esetén vizsgálatát kéri.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő beszéde, megfelelően használja a verbális kommunikáció elemeit: hangsúly, hanglejtés, hangerő és beszédtempó.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Képről cselekvéseket, történeket leolvas.
- Szükségleteit érthető formában megfogalmazza.
- Helyesen használja az igeidőket, ragokat.
- Beszédében előfordulnak az egyszerű és bővített mondatok is.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek- nevelőközösségünk bemutatása

"Foglalkozunk meleg, sugárzó szeretettel, a gyermekekkel, és akkor ők csodára képesek. Ezt senki sem tudja utánunk csinálni, csak a jó óvoda a jó óvónőivel." (Egy ismeretlen óvónő)

Teljes munkaidőben 9 fő óvodapedagógus dolgozik, valamint 1 fő diplomás csecsemő és kisgyermeknevelő, 4 fő középfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelő és 1 fő pedagógiai asszisztens. Nem pedagógus munkakörben 4 fő dajka, és 3 fő bölcsődei dajka dolgozik.

Nevelőközösségünk több éve állandó, s minden óvodapedagógusunk szakirányú főiskolai végzettséggel rendelkezik.

Végzettség

Főiskolai végzettség: 9fő

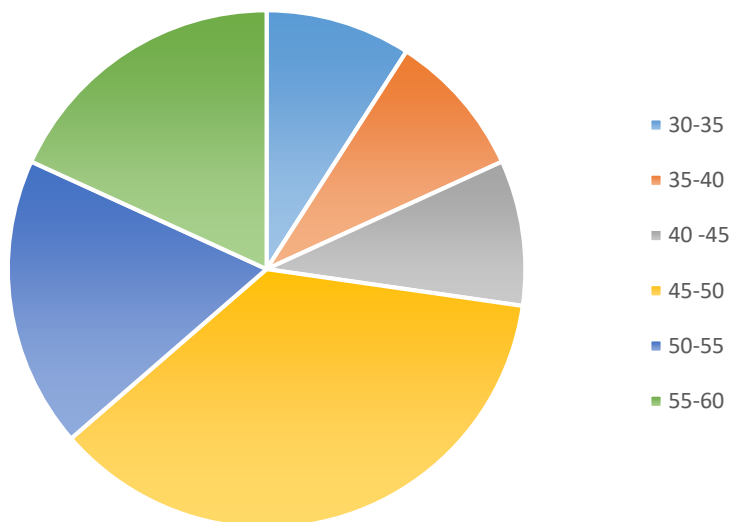
Főiskola + pedagógus szakvizsga: 1 fő

Kisgyermeknevelő végzettség: 5 fő

Dajkaképző: 4 fő

Bölcsődei dajka: 2 fő

Pedagógusok életkora

A közösség tagjai gyermekszeretőek, szeretnek, és tudnak csapatban dolgozni, kreatívak.

Kollégáimnak is legfontosabbak a gyermekek, igényesek saját munkájukra, széles érdeklődési kör jellemzi őket. Szem előtt tartjuk az önképzés fontosságát, s az élethosszig tartó tanulás létjogosultságát.

A 2013. évben bevezetésre került pedagógus életpálya modell új feladatot, kihívást jelentett a nevelőtestület számára. Az elmúlt években, az intézményben sikeres minősítések zajlottak, elindult az önértékelési program, s átestünk egy vezetői, illetve egy intézményi tanfelügyeleten.

IV.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény 3 épületben működik, ebből 2 épületben valósul meg az óvodai nevelés. Az óvoda felszereltségét jónak ítélem meg, bár maguk a legrégebbi épület felújításra szorul, sajnos tornaszobával nem rendelkezünk, ez a legnagyobb fájdalmunk, mert a tornaszoba nagyon fontos lenne a mozgásfejlesztés szempontjából. Mivel évről-évre több gyermek küzd mozgásfejlődési problémákkal, elmaradásokkal, hiába vannak a fejlesztéshez szükséges eszközeink, ha nincs hely ahol ezeket az eszközöket használhatnánk. A szervezett mozgás tevékenységeket így a csoportszobában, vagy jó idő esetén, az udvaron oldjuk meg, mely több szervezési feladatot hárít ránk, óvodapedagógusokra. Hátrányunk hogy a csoportszobák különböző méretűek, szűkösek, így 1-2 évente vándorolni kényszerülnek a gyermekcsoportok.

Az épületek állapota jónak mondható. A szükséges karbantartási munkákat folyamatosan elvégeztetjük. A kötelező eszközjegyzékben szereplő helyiségek, és eszközök részben biztosítottak. (2.sz. melléklet)

Intézményünk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az épületek, udvarok berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, nevelését, fejlesztését. Intézményünk esztétikus tárgyi környezete egyúttal segíti a gyermekek és a szülők környezettudatos magatartásának kialakítását is.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar:

- Az udvarokon környezet-és gyermekbarát játékok állnak óvodásaink rendelkezésére.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a különböző csoportokba járó gyermekek együtt játszhatnak.
- Az udvar esztétikai szépségét a sok szép virág, cserje, a gyermekekkel közösen ízlésesen kialakított virágos és/vagy veteményeskertje adja.
- A labdajátékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvarokon kialakítottunk olyan udvarrészt, „pódium-szerű” helyet, ahol énekes játékokat, dramatikus játékokat játszhatnak, vagy közlekedési pályaként használhatnak a gyermekek.
- Kerti munkához szükséges eszközök, szerszámok az udvari tárolókban találhatóak.
- Műfüves mini foci pályával segítjük a Bózsik- foci megvalósulását.

A belső terek kialakításánál arra törekedtünk, hogy a tartalom és a forma egysége erősödjön. A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, kiváló alapot ad az óvodai nevelőmunkához. Csoportszobák:

- A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele biztosítja a gyermekek jó közérzetét, s egyben jó mintát ad a szülőknek is.
- A csoporttermek színben, formában, méretarányban, a díszítés anyagának tudatos összeválogatásával vannak megkomponálva.

- Többfunkciósak: alkalmasak a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.
- A természetes világítás miatt az ablakokat szabadon hagyjuk, tűző nap esetén az árnyékolást biztosítjuk.
- Az esztétikai tevékenységekhez elkülönített kuckókat hoztunk létre.
- A személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak, bábozásnak esztétikus mesesarkot alakítottunk ki. Itt található párnák, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókákról, versekről és a mesékről stb.
- Az ábrázoló tevékenységekhez elkülönített helyeken a gyermekek nyugodtan rajzolhatnak, barkácsolhatnak, mintázhatnak, festhetnek, és mindent megtalálhatnak, ami a vizuális, téri alkotáshoz szükséges. Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctoll, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzag stb. Plasztikai munkához gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, stb.
- A zenei készségfejlesztéshez kialakított részen minden eszköz megtalálható. Hangszerek: furulya, xilofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér (kicsi,nagy), csengő, gyermekek - óvodapedagógus által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról stb.
- A mikrocsoportos séták alkalmával talált „kincseket” az esztétikus élősarokban gyűjtjük.
- A nagymozgásos játékok eszközeit használjuk a csoportszobákban is.
- Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos tevékenységekhez, pl. labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, zsebkendő, zászló stb. megtalálhatók a csoportokban, illetve a felnőtt öltözőben.
- Számos szakkönyv és módszertani kiadvány segíti nevelőmunkánkat, amit folyamatosan gazdagítunk.

A gyermeköltözők ízléses berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Az öltözőben a szülők részére esztétikus tájékoztató tábla áll rendelkezésre.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. A mosdókban lévő WC-kben térelválasztó biztosítja az intimitást. A fürdőszobai tevékenységek szokásait képi formában jelenítjük meg a szokások rögzítésének elősegítésére. A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások beidegződését.

A gyermekek speciális fejlesztéséhez a tárgyi feltételek részben adottak. Egy fejlesztő munkára alkalmas elkülönített helyiség került kialakításra az elmúlt évben.

IV.3. Napirend

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A napirend javaslat, mely tájékoztatást nyújt arról, hogy hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek, hogyan alakul a mindennapja a gyermekeknek. A csoportok napirendjét a csoportnaplók tartalmazzák. A különböző tevékenységek a gyermekek egyéni szükségleteihez, a gyermekcsoport igényeihez és szokásrendjéhez igazodnak. A napirendet, a hetirendet és a szokásrendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki és a csoportnaplóban

rögzítik. A csoportösszetételtől függetlenül mindenütt igyekszünk a folyamatosságot és a rugalmasságot biztosítani, megtalálva az egyes tevékenységek közötti helyes arányokat, kiemelve a játék kitüntetett szerepét.

Napirendünkkel biztosítjuk a gyermekek számára a rendszerességet, a változatos tevékenységeket a csoportok, a gyermekek, az óvoda nyugalmát, a gyermekek biztonságérzetét.

A legfőbb tevékenységek a napirendünkben:

- szabad játék és mindennapos mozgás (a leghosszabb időt kitöltő gyermeki tevékenység)
- tudatosan tervezett és szervezett tevékenységi formák,
- mindennapos levegőztetés,
- étkezés,
- pihenés,
- gondozással kapcsolatos feladatok.

A napirendi pontok, időkeretek rugalmasan változtathatók az esetlegesen előre tervezett vagy nem várt eseményeknek, az időjárásnak megfelelően. Lehetőség szerint kerülni kell a gyermekek felesleges várakoztatását az óvónők által, egy-egy napirendi ponthoz való ragaszkodás miatt.

Napirend szeptember 1-től május 31-ig

7 ⁰⁰ – 9 ⁰⁰	gyülekezés játék összevont csoportban egyéb szabadon választott tevékenység, játék kezdeményezések mindennapos testnevelés
9 ⁰⁰ – 11 ⁴⁵	kötelező foglalkozás, kezdeményezések testápolás tízórai szabadon választott tevékenység szabad játék öltözködés levegőzés, udvari játék, séták
11 ⁴⁵ – 12 ³⁰	öltözködés étkezés előkészítése – önkiszolgáló és naposi munka ebéd
12 ³⁰ – 15 ⁰⁰	testápolás pihenés előkészítése pihenés
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	testápolás uzsonna
15 ³⁰ – 17 ⁰⁰	szabad játék levegőzés egyéb szabadon választott tevékenység folyamatos hazamenetel

Nyári napirend

Jó idő esetén gyülekezés az udvaron. Fontosnak tartjuk, hogy a nyári időszakban is különféle tevékenységeket biztosítsunk a gyerekek számára, amiből kedvükre választhatnak. Nagyon fontos a hőségben a folyadék folyamatos pótlása, ezért biztosítjuk a folyamatos ivóvíz ellátást. 11 óra után csak árnyékos helyen tartózkodunk. Hőségriadó esetén 11⁰⁰ – 15⁰⁰ óra között kizárólag az épületben. Udvaron való tartózkodás idején mindig elmondjuk a baleset megelőzés szabályait, hogy ügyeljenek saját és társaik testi épségére.

Nyári napirend június 1-től augusztus 31-ig

7 ⁰⁰ – 9 ³⁰	Gyülekező, játék összevont csoportban Szabadon választható tevékenységek: szabad játék, udvari mozgásfejlesztő játékok (kerékpározás, futóbiciklizés, rollerezés) kézműves kötetlen tevékenységek: rajzolás, festés, gyurmázás, barkácsolás konstrukciós játékok, könyvnezegetés homokvár készítése sárból, természet adta kincsekből
9 ³⁰ – 10 ⁰⁰	testápolás tízórai – önkéntes alapon naposi munka
10 ⁰⁰ - 11 ⁴⁵	udvari játék, séták szabadon választható tevékenységek
11 ⁴⁵ – 12 ³⁰	öltözködés étkezés előkészítése, önkiszolgáló és naposi munka ebéd
12 ³⁰ – 15 ⁰⁰	testápolás pihenés előkészítése pihenés
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	testápolás uzsonna
15 ³⁰ – 17 ⁰⁰	játék, szabadon választott tevékenység folyamatos hazamenetel

IV.4. Hetirend

Heti tervezés biztosítja az éves tervek lebontását, a fejlesztési feladatok egymásra épülését. A hetiterv nem megmásíthatatlan, az élethelyzet, az időjárás, a spontán helyzetek, a gyermekek fejlődési üteme, igénye, az élmények, az aktuális feladatok befolyásolják a folyamatot.

Bár a hetirendben (a csoportnaplóban) napokra lebontva jelenítjük meg a különböző tevékenységeket, mindennapi munkánk során arra törekszünk, hogy ezeket komplex egységgé szervezzük. A heti tervet az előző hét eredményeire építve tervezi meg a két óvodapedagógus. A tervezett, tudatos ismeretszerzés szeptember második felétől kezdődik meg a nagyobb korcsoportokban, kiscsoportban

november elsejével. Szeptemberben az első két hét az ismétlések, nyári élmények felidézésével zajlanak.

Óvodapedagógus által szervezett és tervezett tevékenységi formák hetirendünkben:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- Mozgás
- Külső világ tevékenység megismerése.

A tevékenységek szervezeti kereteit a gyermekek egyéni igényeihez igazodva, differenciálva szervezi meg és a csoportnaplóban rögzíti. A tevékenység szervezeti kerete lehet egyéni, szabadjátékból indított motiválással kezdeményezett mikro csoportos és frontális. Bizonyos tevékenységek esetében, vagy ha az óvodapedagógus szükségesnek látja kötött, frontális szervezési keretben is megvalósíthatja a foglalkozást, amely során biztosítja a tevékenység központúság, játékoság megvalósulását. (pl. mozgás, ének-zene, gyermektánc, mese, dramatizálás stb.)

A komplex tevékenységekben megvalósuló tanulás alkalmat ad a gyermek által szerzett benyomások rendezésére, a spontán tanultak rögzítésére, tudatosítására.

IV.5. Az óvoda kapcsolatrendszere

Az óvoda belső kapcsolatai

Az óvodánkon belüli belső kapcsolatoknak nagy jelentőséget tulajdonítunk, mert a közösségben a gyermekek elemi szinten megtapasztalják a különféle viszonyokat, kapcsolatrendszereket. Ebben elsősorban az óvónőnek van meghatározó szerepe, mert személyiségével közvetlenebbül hat a gyermekcsoportra, illetve serkentője a gyermekek egyéni fejlődésének, miközben maga is a közösség tagja. Általa lesz a gyermek a csoportnak nem névtelen, hanem egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagja. Ennek érdekében törekszünk arra is, hogy óvodánk összes dolgozója azonos pedagógiai nézeteket valljon, hogy a gyermekek iránt támasztott elvárások, a velük való bánásmód azonos elvek szerint valósuljon meg.

Hiszünk abban, hogy ha nevelőtestületünk és az óvoda valamennyi dolgozója egységes szemléletű pedagógiai munkát végez, akkor a felnőttek egyéni, sajátos személyiségén keresztül a közösségi érzések széles skáláját tapasztalhatják meg gyermekeink.

Kapcsolattartási formák gyermekcsoportok között, gyermekcsoportokon belül:

- közös kirándulások – változatos természetes környezetek felkeresése
- színház-, bábszínház, életkornak megfelelő műsorok megtekintése
- közös ünnepélyek, megemlékezések
- gyermeknap az udvaron
- a beszoktatási időszakban az idősebb gyermekek segítenek az új óvodásoknak
- nagycsoportosok búcsúztatása

Óvoda- család

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainak a családdal szorosan

együttműködve tervezzük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

Óvodai programunk, nevelési feladataink megvalósításának fontos feltétele a bizalomra épülő együttműködés a családdal. Ez a tény a roma családok esetén még hangsúlyosabb eltérő kultúrájuk, életmódjuk, életvitelük miatt. Az óvodapedagógusok maximálisan vegyék figyelembe ezt, és érvényesítsék az integrációs gyakorlatot, a segítségnyújtás mindig legyen családhoz mért.

Mindenképpen a gyermekek személyiségfejlődését elősegítő együttműködés szükséges. E kapcsolatrendszerben legyen kezdeményező az óvoda.

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a nevelő partneri viszonyt kiépíti.
- A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja.
- A pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.
- Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti az SZMSZ-ben, házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.
- Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.
- Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő lehetőségei megengedik, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda.
- Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.
- A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.
- Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.
- Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.
- A gyermek érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Együttműködés formái:

Családlátogatás

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. Az első családlátogatást még kiscsoportban meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Befogadás

A befogadás célja, a gyermekek beilleszkedésnek segítése. A befogadás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával

vagy ennek ellenkezőjével.

A befogadás lehetőségéről a szülőket a beiratkozáskor tájékoztatni kell, továbbá motiválni arra, hogy gyermekük érdekében éljenek a befogadás lehetőségével.

Közös programok, ünnepek

A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismertetésére, szemléletük formálására, nevelési elvek közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda minden napjaiból mind külsőségeiben, mind belső tartalmukban.

Nyílt nap

A nyílt nap célja a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre.

A nyílt nap idejéről legalább 1 héttel előbb a csoportos faliújságon tájékoztatni kell a szülőket.

Fogadóóra

A fogadóórák célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről. Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont-egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken (a gyermek munkáival, saját feljegyzéseivel).

Szülői értekezlet

A szülői értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról a csoportos faliújságon keresztül, legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket.

A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

A kapcsolatok kialakításában nyitottak vagyunk és felvállaljuk a kezdeményező szerepet. Szakmai munkánk színvonalának emelése, szakmai fejlődésünk elősegítése érdekében fontosnak tartjuk más intézményekkel való kapcsolattartást – hospitálás, jó gyakorlat, értekezletek, témahetek stb. A kapcsolatok kialakulásában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Kállósemjén Nagyközség Önkormányzata- fenntartó

Kapcsolattartó: intézményvezető, intézményvezető-helyettes,

A kapcsolattartás tartalma: az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, illetve az intézmény érdekeinek képviselése.

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, mely kiterjed

- az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- az intézmény alapidokumentumainak előterjesztésére, ha erre szükség van
- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási tevékenységére

- az intézmény gazdálkodási, törvényességi ellenőrzésére
- az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére,
- a program alapján végzett értékelések nyilvánosságra hozására

A kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás
- beszámolók, jelentések
- egyeztető tárgyaláson, értekezleten, való részvétel
- a fenntartó rendelkezéseinek átvétele, végrehajtása
- speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához, szakmai munkájához kapcsolódóan
- statisztikai adatszolgáltatás
- az intézmény működésének és tartalmi munkájának értékelése

Gyakoriság: éves munkaterv és szükség szerint

Kállay Miklós Általános Iskola

Az intézmény vezetője, pedagógusai rendszeres kapcsolatot tartanak a lakóközvet szerinti iskola igazgatójával, pedagógusaival.

A kapcsolattartás célja az iskolába lépő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása.

Kapcsolattartó: az intézmény vezetője

A kapcsolat tartalma: a gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése. Szakmai tapasztalatcsere, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.

A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel, szülői értekezlet.

A nevelési év kezdetén együttműködési terv kialakítása, kölcsönös elfogadása

- pedagógusok szakmai programjai
- óvodások iskolával való ismerkedése
- ünnepélyeken, szakmai programokon való kölcsönös részvétel
- értekezletek
- volt óvodásokkal kapcsolatos után követéses vizsgálat

Gyakoriság: nevelési évenként az iskolai beiratkozás előtt, illetve nevelési évenként az első félévet követően. Az óvoda biztosítja, hogy az információit a szülők felé továbbítja.

Az óvoda orvosával, védőnőjével, gyermekfogászáttal

Kapcsolattartó: az óvoda vezetője, egészségügyi felelős óvodapedagógus

A kapcsolat tartalma: a gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb iskola-egészségügyi feladatokat végző szervezet, az óvodavezetővel egyeztetett rend szerint, együttműködve végzi a preventív munkát. A védőnő feladatkörébe tartozó feladatokat egyeztetése- Az óvoda pedagógiai programját képező testi, lelki, mentális egészség fejlesztése, a magatartási függőség, a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának és a gyermeket, veszélyeztető bántalmazás megelőzése. Az intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon tervezi meg a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében.

A kapcsolat formája: egészségügyi vizsgálat, konzultáció, dokumentumelemzés.

Gyakoriság: nevelési évenként a hatályos jogszabályokban foglaltak alapján

Az alkalmazottak alkalmassági munkaegészségügyi vizsgálatát végző szolgáltatás tekintetében a munkába állás előtti orvosi vizsgálatra és az időszakos orvosi vizsgálatra történő beutalás az óvodavezető kötelessége, a vizsgálaton való részvétel kötelessége pedig az alkalmazotté.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykállói Tagintézménye

Kapcsolattartó: az intézmény vezetője

A kapcsolattartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben.

A kapcsolat formája: vizsgálat kérése, fejlesztőpedagógiai és logopédiai ellátás megszervezése, koordinálása, kölcsönös tájékoztatás, esetmegbeszélés, konzultáció, szülői értekezleten való részvétel.

A kapcsolattartás formája folyamatos, mely kiterjed

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására
- a gyerekek Nevelési Tanácsadóban történő fejlesztésére, foglalkozására
- az óvodavezető, az óvodapszichológus konzultációs kapcsolatot tarthat a Nevelési Tanácsadóval a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.

Gyakoriság: nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve a pszichológus, logopédus és óvónők jelzése alapján szükség szerint.

Család és Gyermejjóléti Központtal, Gyámügyi Hivatallal

Kapcsolattartó: intézményvezető, illetve egyeztetést követően a gyermekvédelmi felelős,

A kapcsolat tartalma: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, érdekében a szociális segítő tevékenységének támogatása, esélyegyenlőség biztosítása, prevenció.

A kapcsolat formája, lehetséges módja:

- szükségletek megfogalmazása a Család és Gyermejjóléti Központtal megkötendő együttműködési megállapodás elkészítéséhez, a szociális segítő intézményi tevékenységéhez
- a szociális segítő tevékenységének támogatása az óvodában megszervezésre kerülő fogadóórán, esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken, szülői értekezleteken stb.
- segítség kérése a Család és Gyermejjóléti Központtól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt,
- a szociális segítő értesítése - ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- amennyiben további intézkedésre van szükség, az óvoda vagy a szociális segítő megkeresésére a Család és Gyermejjóléti Központ javaslatot tesz arra, hogy az óvoda a gyermekvédelmi rendszer keretei között milyen intézkedést tegyen,
- esetmegbeszélés - az óvoda részvételével a szolgálat felkérésére,
- közös intézkedési terv kidolgozása a hátrányos helyzet csökkentésére, prevenciójára,
- szülők tájékoztatása (a Család és Gyermejjóléti Központ címének és telefonszámának,

valamint a szociális segítő intézményben való tartózkodásának időpontjáról és helyszínéről), lehetővé téve a közvetlen megkeresését.

Gyakoriság: nevelési évenként minimum 2 alkalommal, illetve szükség szerint.

A gyermekvédelmi feladatok kompetencia elvű meghatározását az óvoda pedagógiai programja tartalmazza.

Törpicur Biztos Kezdet Gyerekház

Kapcsolattartó: az intézmény vezetője

A kapcsolat tartalma: információcsere az átadott gyermekekről, a gyermekek nyomon követése az óvoda kezdő szakaszában a gondozónők részéről stb.

A kapcsolat formája: kölcsönös látogatás, rendezvényeken való részvétel, megbeszélések, szakmai konzultáció, szülői értekezlet.

Gyermek programokat ajánló kulturális intézményekkel, szolgáltatókkal

Kapcsolattartó: az intézményvezetője, és az adott nevelési évre megbízott óvodapedagógus

A kapcsolat tartalma: színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása.

A kapcsolat formája: intézményen belül, és intézményen kívüli kulturális programok látogatása a gyermekekkel, illetve ajánlása a szülők felé.

Gyakorisága: az adott nevelési évre szóló munkatervben meghatározva, a szülői szervezet véleményének kikérésével.

A „Kállósemjéni Óvodásokért” Alapítvány kuratóriuma

Kapcsolattartó: intézményvezető

A kapcsolat tartalma: Az alapítvány munkájáról folyamatosan tájékoztatja a nevelőtestületet és a szülői szervezetet.

Gyakoriság: nevelési évenként egyszer a kuratórium és az intézményi igények alapján

Egyházak és óvoda kapcsolata

Kapcsolattartó: Az egyházak képviselőivel az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

A kapcsolat tartalma: Vallásgyakorlással összefüggő jogok, kötelezettségek megállapítása az alkalmazottakra az Nkt. Vhr.3. § 8) bek. foglaltak megtartásával történik.

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittan, szülői igény szerint, szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház és szülők bíznak meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket.

Az óvodában szervezett hitoktatás szabályait a Házirend tartalmazza.

Pedagógiai Oktatási Központok

Kapcsolattartó: intézményvezető

Tartalma: Az intézményvezető kapcsolatot tart a helyi Pedagógiai oktatási központ (POK) szaktanácsadóival.

A kapcsolat formája:

A POK éves munkatervének, továbbképzési tervének, havi programterveinek megismerése, az érdeklődés szerinti részvétel biztosítása.

- A POK könyvtárának, médiatárának használata
- Megjelenő igény szerint szakmai segítség kérése
- Szaktanácsadás
- POK munkatársak meghívása a szakmai napokra

Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás

Az intézményt támogató szervezetekkel való kapcsolattartás kiemelt szempontjai, hogy a támogató megfelelő tájékoztatást kapjon az intézmény

- anyagi helyzetéről,
- a támogatással megvalósítandó elképzeléséről és annak előnyeiről.

Az intézmény a kapott támogatásról és annak felhasználásáról olyan nyilvántartást vezet, hogy abból megállapítható a támogatás felhasználásának módja, célszerűsége, a támogató ilyen irányú információ igénye.

Az intézményvezető feladata, hogy az óvoda számára minél több támogatót szerezzen, s azokat megtartsa.

A gyermekek műveltségét gazdagító intézmények:

- Aranyalkony Nyugdíjas Egyesület
- Könyvtár

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, TARTALMA, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1. Játék

*„A gyermek, játék közben tanul. És a legfontosabb, hogy meg tanul játszva tanulni”
(O.Fred Donaldson)*

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ennél fogva az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, melynek során a kisgyermek saját belső világából és a külvilágról szerzett benyomásait hosszan és zavartalanul kijátszhatja, ezáltal biztosított egész személyiségének harmonikus fejlődése. A képzelete a híd a játék és a valóság között.

Óvodáskorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legegyszerűbb pszichikus szükséglete, mely tájékozódó, pszichikumot, kreativitást fejlesztő, erősítő, élményt adó tevékenység.

A szabad játék során a gyermekek önként, spontán tevékenykednek. Ez a tevékenységforma meghatározó a nap folyamán. A gyermekek a szabad játékban az óvodapedagógus felajánlásai közül is választhatnak. A gyermekek játékválasztása függ érdeklődésüktől és fejlettségüktől. A szabadjátékhoz megfelelő időtartamot a napirend biztosítja. Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk az elmélyült játékra. A gyermekek az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységeket ugyanúgy örömforrásként élik meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységek következetes, tervszerű munkát követelnek az óvodapedagógustól. A választott játékfolyamatot a gyermekek kreativitásuktól, önállóságuktól függően alakítják.

Tapasztalataink szerint akkor fejlesztjük legjobban a gyermeket, ha építünk érdeklődésükre, szükségleteikre, erőseikre, ismerve a gyermekek otthoni játék feltételeit, óvodán kívüli tapasztalatait.

Cél:

- A játék legyen minél sokrétűbb tevékenység alapja,
- a gyermekek fejlődjenek és tanuljanak a játék során szerzett tapasztalatok, benyomások, élmények által,
- a gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére alapozva irányítsuk az értelmi képességek fejlődését,
- a játékban éljék ki, gyakorolják az életben előforduló szituációkat, szorongásaikat, nyugodjanak meg, vagy éljék újra kellemes élményeiket,
- alakuljon a gyermekek közötti kommunikáció és fejlődjön társas kapcsolatuk,
- a gyermekek személyiségét sokoldalúan fejlesszük, a játék formáinak, és tartalmának gazdagításával.

Az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, az önértékesítés, kreativitás – ezek a képességek csak a játékban és a játék tevékenység során alakulnak ki és fejlődnek.

Óvodapedagógus feladatai

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt /szülő, óvodapedagógus/. A játéktevékenységre utánozható mintát ad, majd ha kialakul a szabad játékfolyamat, segítővé, ha a játék folyamat elakad, kezdeményezővé válik. A felnőttek jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játék- kapcsolat kialakulását is.

- Megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléttel kell, hogy biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, a feltételek biztosításával, szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, ösztönző, serkentő magatartással, indirekt irányítással.
- Közös élményszerű lehetőségek biztosítása a játék fejlesztéséhez. Az élmény legyen egyéni, családi környezetből hozott, vagy óvodai társakkal átél.
- A napi tevékenységek során érvényesítenie kell a szabad játék túlsúlyát.
- Tudásra, tapasztalatokra, értékekre épülő szakmai felkészültséggel rendelkezzen.
- Tudjon és szeressen játszani, élje bele magát a gyermeki játék helyzetbe.
- Tudjon a játék nyelvén kommunikálni a gyermekekkel.
- Adjon mintát a gyermekeknek a velük való együttjátszás során. Különös figyelmet fordítson a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek közös játékba történő bevonására. Szükség szerint alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.
- Ismerje a különböző játékfajták sajátosságait, pedagógiai funkcióit, azok fejlesztő hatását.
- Kísérje figyelemmel a gyermekeket játéktevékenység közben, és használja fel saját nevelési céljai elérése érdekében.
- Fejlődésükről szerzett tapasztalatait építse be a gyermekek differenciált fejlesztési tervébe.

- Segítse a gyermeki játék fejlődését. A segítség módját és mértékét mindig a konkrét játékhelyzetnek a csoport és az adott gyermek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- A gyermekekkel együttműködve, közösen alakítsanak ki játékszabályokat. Ezek betartása és betartatása gyermek és felnőtt számára legyen fontos elvárás.
- Kreatív légkör segítse az alkotó együttműködést, ahol a szabad játék során a gyermekek tudnak önfeledten tevékenykedni.
- Az óvónő ötletei biztosítanak közös élményszerzési lehetőségeket a sokszínű játéktevékenység kialakulásához és továbbfejlődéséhez.
- A gyermeki kommunikáció megvalósulásával biztosítsa az ötletek szabad áramlását, a kapcsolatépítést.

A játék feltételei:

Nyugodt, derűs légkör

A gyermekek kiegyensúlyozottságához, közösségi életük fejlődéséhez szükséges nyugodt légkör a játékra közvetlenül is hatással van. A nyugodt, biztonságérzetet keltő szeretetteljes, meghitt, családi légkör nagyon fontos az elmélyült játék kialakulásához. Az oldott légkörben könnyebb egymás elfogadása Változatos játéktevékenységet biztosítunk az óvodába érkezéstől a hazamenetelig.

Megfelelő hely

Sokféle játéklehetőséget biztosító csoportszoba, játszóudvar. A megfelelő hely kialakítása a gyermekek szabad mozgása, az egymás mellett játszó csoportok és a játék térbeni kibontakozása érdekében szükséges.

Játékidő

A napirenden belül a játékra elegendő időt biztosítunk, akár a csoportszobában, akár a szabadban. Indokolatlanul a kötetlen kezdeményezések, tevékenységek megszervezésével az elmélyült játékot nem szakítjuk meg. A kicsik számára különösen fontos, hogy a játékidő minél hosszabb, megszakítások nélküli legyen. A nagyobbaknál már kialakulnak az együttjátszó csoportok, ezért a tartalmas, gazdag játék kialakulásához elegendő időre van szükség.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

Játékeszköz

A játékszer motiválja, ösztönzi, gazdagítja a gyermek elképzeléseit, segíti elgondolásainak megvalósítását. Ezért olyan játékszereket biztosítunk, amelyek az elmélyült játék kialakulását segítik. A játékeszközök legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatóak és veszélytelenek. Jó minőségű, különböző alapanyagokból készüljenek, sokféleképpen, egymással variálva illeszkedhessenek a játék témájához.

A kiscsoportos gyermekek játéka tárgyhoz, eszközhöz kötött, ezért ezt az igényt mennyiségileg is ki kell elégíteni. A nagyobb gyermekek számára bővül az eszköztár, amelyek tartalmassá teszik a játékot. A játékszerek a gyermekek számára könnyen elérhető helyen legyenek és gyűjtögessenek minden anyagot, amit önállóan meg tudnak munkálni. A játékban és a játék eszközöket illetően próbálunk mindig kreatívak, lenni.

Az óvodában nagyon fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék folyamatában a jelenlétünk biztosítja az indirekt irányítást.

A játékok jellemzői:

- sokrétűek, komplex módon fejlesztik az egész személyiséget,
- fokozzák a gyermekek aktivitását, hiszen a közösségért, a közösségben tevékenykednek,
- segítik a gyermekeket önmaguk, társaik és a környező világ megismerésében,
- nagymértékben fejlesztik a nyelvi kommunikációs képességeket, beszédképességet.

Játékfajták

A **gyakorlójáték** főként a 3-4 éves gyermek játékát jellemzi. Ebben az életkorban a gyermek még főként egyedül játszik. Ismerkedik a környezetében lévő tárgyak, anyagok tulajdonságaival, egymással, való viszonyával, működésével. Tapintással, próbálgatással, mozgatással, rakosgatással tapasztalja meg a játékok használatát, tulajdonságát, azt, hogy mire való /szenzomotoros érzékelés, észlelés még jellemző/.

Ilyenkor még nagyobb szükség lehet az óvodapedagógus bekapcsolódására, irányítására, mely segít az önálló ötletekhez való eljutáshoz és fejleszti a gyermekek játékkészségeit. Fontos, hogy a pedagógus egyénre szabottan tudjon javaslatot, segítséget nyújtani, bekapcsolódni a játékba, ami oda vezeti a gyerekeket, hogy képesek lesznek felnőtt irányítása nélkül tevékenységeket kezdeményezni, azt tovább fejleszteni, együttműködni társaikkal.

Nagyon fontos, hogy a gyakorlójátékhoz megfelelő mozgásteret, időt és eszközt biztosítsunk.

Az **építő, konstruáló játék** óvodás korban kedvelt tevékenysége a gyermeknek. Az építés, konstruálás közben átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Az egymásba illeszthető játékokból különböző építményeket készít. Megismeri a tervezést, szerkesztést, közben fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása. Az építés, konstruálás elősegíti a szem-kéz koordináció kialakulását. nagy szerepe van a gyermeki fantázia kifejeződésében, egyéni ötletek megvalósításában, a térszemlélet kialakításában is. Fontos, hogy minden korosztályban biztosítva legyenek a megfelelő számú, minőségű, fejlesztő hatású játékeszközök, akárcsak a zavartalan terület, ahol a gyermek alkotófolyamata és elkészült alkotása is biztonságban lehet. Az építő játék az eszközök, és anyagok változatosságát igényli. Törekszünk arra, hogy nagycsoportos korra egyre szorosabban kapcsolódjanak a szerepjátékhoz, az élethelyzetek reprodukálásához pl. falurészek kialakítása, terepasztal stb. Törekszünk, hogy minél inkább a természetes alapanyagok és eszközök alkalmazása jelen legyen az építő és konstruáló játékban. A természetes anyagok közül a homok, fa, víz, kő és az udvar természetes tereptárgyai az óvodáskor kezdetétől a végéig folyamatosan biztosítják a gyermekek építő és konstruáló játékának továbbfejlesztését.

A **kirakó, összerakó, szétválogató játékok** rendkívül hasznos tevékenységek a gyermek számára. Fejlesztő hatásúak, gondolkodásra készítőek, a rész-egész viszonyát érzékeltetőek.

A **szerepjáték** tevékenységei rendkívül sokrétűek. Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki, és fejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A legfejlesztőbb tevékenységi forma a játékon belül. A szerepjátékban a gyermekek élethelyzeteket élnek át, a felnőttek életét, sokféle munkáját utánozzák tevékenységeikben. A gyermekek szerepjátéka tapasztalatokat, ismereteiket és az ehhez fűződő érzelmeiket tükrözi. A szerepjáték feltételezi a gyermek önállóságát, kezdeményező képességét. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, társakkal való kooperációja, önállósága, mások játékának tiszteletben tartása, az együttműködés, a kölcsönös alá és fölérendelés, a közös tevékenység. Nő a találékonyságuk, leleményességük, fejlődik gondolkodásuk, beszédkészségük, kommunikációs, szocializációs készségük.

A **barkácsolás** nagy hangsúlyt kap a mindennapi szabad játéktevékenység ideje alatt. Személyes példamutatással biztosítja ezt a tevékenységet az óvónő. Korosztályonként folyamatosan bővülő eszköz és anyagkészlet áll a gyermekek rendelkezésére, melyből kedvükre válogathatnak, alkothatnak, a szerepjáték- hoz és egyéb játékhoz szükséges eszközöket készítik segítséggel és önállóan. Találékonyságra, kézügyességre neveli a gyermeket ez a tevékenységfajta, mely a játék igényéből fakad. Vágnak, ragasztanak, összeillesztenek különböző anyagokat (papírt, textilt, kartont, műanyagot, fát, csuhét, stb.) ismerkednek tulajdonságaikkal. Általa fejlődik a manipuláció, alakítás, kombinatív készség.

A **dramatizálás és bábozás** a szerepjátékot egészíti ki, a gyermekirodalmi élményeit gazdagítja. Ily módon az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a gyermeket, esztétikai élményt jelentenek számára.

A cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait saját elgondolásuk alapján játsszák el. Lehetőséget kell biztosítani a saját elképzelés alapján élményeik újraalkotására. Gondoskodni kell a megfelelő helyről, eszközökről, kellékekről. Ki kell alakítani a gyermekekben a bábjáték iránti igényt, a komplex esztétikai élmény segítségével.

A bábjátékban a gyermekek „báb mögé bújva” közvetlenül, bátran nyilvánulnak meg. Bábos játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, egyéni megnyilatkozásaikat, átélt élményeiket, vágyaikat fejezi ki. Megjelennek a szabad játéktevékenységből indított dramatikus játéktevékenységek is, melynek fontos szerepe van a közösségformálás, kommunikációfejlesztés, és az integrációs folyamatok beindításában, megvalósulásában egyaránt. A bábozás-dramatizálás a gyermek önbizalmát, énképét éppúgy erősíti, mint társai iránti érzékenységét, szociális kompetenciáit

A **szabályjáték** pontos, meghatározott szabályok szerint folyik. A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését. A játék jellegéből következik a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjáték kialakulását egyértelműen a gyermekek fejlettsége határozza meg. Kezdetben fontos az óvodapedagógus jelenléte, később a fokozatos önállósodással képesek önmaguk ellenőrzésére, a szabályok betartására. A szabályokhoz való alkalmazkodás közben fejlődik a gyermek sikerátélő és kudartűrő magatartása, akarati tulajdonsága, logikus gondolkodása.

A szabályjátékban tanulják meg a helyes magatartás alapvető formáit. A nagyok csoportjátéka fejleszti a közösségi érzést, és a felelősségtudatot. Megtanulják, hogy viselkedésüktől, ügyességüktől függ az egész csapat győzelme. A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyermekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

Cél: Az örömteli mozgás és mozgáskedv fenntartása.

1. Mozgásos szabályjátékok

- testnevelési játékok,
- dalos és mondókás népi játékok,
- fogócskák, bújócskák...

2. Értelmi képességet fejlesztő játékok

- társasjátékok,
- képes kirakók, kártyajátékok,
- nyelvi játékok, dominók...

3. Dramatikus elemeket tartalmazó játékok

- bizalom játékok,
- lazító, feszültségoldó játékok,
- ráhangoló játékok,
- csapat, közösség építő játékok.

A dramatikus játékok a bensőséges, közösségi játszást célozzák meg, melyben a játszó gyerekek érzelmileg és szellemileg egyaránt tapasztalatot gyűjtenek.

Szabadban történő játékok során megnövekszik egy-egy játéktevékenységhez szükséges hely. Ez a környezet a kedvenc játszóhelyek, a sajátos lehetőségeikkel, hangulatukkal, kellékeikkel örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják. Együttműködésre, elkülönülésre, a mozgásigény levezetésére: mászásra, csúszásra, futásra, gyaloglásra, homokozásra, „vizes játékokra” ad lehetőséget. Az udvari környezet, a kiránduló helyek a sajátos lehetőségeikkel örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják. Az idő és az eszköz biztosítása itt is nagyon fontos. Környezettudatos magatartás, viselkedés kialakítása, veszélyhelyzetek felismerése, szabályok betartása, önmaguk és mások testi épségének óvásához járul hozzá.

Módszertani elveink:

- Biztosítsuk a spontán, szabad játékot, hogy elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban.
- A gyermekek játékát lehetőleg közvetetten (indirekten) irányítsuk.
- Tartsuk természetesnek, hogy a gyermekek játékanak színvonala egyéni fejlettségüknek megfelelően alakul.

A játékban jelentkező problémahelyzetek esetén időnként szükséges a *közvetlen irányítási forma* alkalmazása.

Módjai:

Közbelépés: csak akkor alkalmazzuk, ha a játzó csoport a konfliktust nem képes önállóan megoldani, ha a játékszerek használata balesetveszélyes, ha a nemkívánatos viselkedési forma zavarja a gyermekek nyugalmaát.

Beavatkozás: ha a játék tartalma elkezd romlani, és nemkívánatos viselkedési formát vált ki.

Segítség: főleg szervezési dolgokra irányul, technikai tanácsokra, amik továbblendítik a játék folyamatát.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek és tudnak játszani.
- Szerepjátékuk egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten bontakozik ki. Elfogadják játszótársaik elgondolásait. Képesek lemondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kedvezőtlen szerepeket is. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyben ábrázolják a felnőttek különféle tevékenységeit és kapcsolatait.
- Önállóak a játék tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, a szabályok betartásában. Képesek játékukhoz különböző anyagból kiegészítő eszközöket készíteni a játék igényéből fakadóan.
- A bábjáték és a dramatizálás a gyermekek szívesen végzett tevékenységévé válik. A bábmozgás és beszédkiárárat tükrözi a gyermekek mesék iránti fogékonyságát, a mesék szeretetét.
- A játékszabályokat elfogadják, betartják, s ezt elvárják társaiktól is. Elviselik az esetleges kudarcokat, képesek feldolgozni a kevésbé előnyös helyzeteket is.

Kapcsolatok más nevelési területekkel:

A játék az összes nevelési területtel kapcsolatban van. A munkajellegű tevékenységek, és a tanulás is játékos formában történik az óvodában. Legszorosabb a kapcsolat a közösségi neveléssel, szocializációval, anyanyelvi neveléssel.

V.2. Munka jellegű tevékenységek

„ Hacsak lehet, játszik a gyermek.

Mert végül a játék komolyodik munkává.

Boldog ember, ki a munkájában megtalálja

a valamikori játék hangulatát.” (Sütő András)

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munkajellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi- egyéb munka, a környezet, - növény. és állat- gondozás.

A munka az óvodás korban nem különül el élesen a játéktól.

A tevékenység célja:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása: önállóság, kitartás, felelősségérzet, céltudatosság.
- Tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatát.
- Tapasztalják meg, hogy az elvégzett munka mások érdekeit is szolgálja.
- Tanulják meg az egymás és a felnőttek munkáját megbecsülni.

Feladatunk:

Az önkéntes, szabadon választott, valamint a közösség érdekében örömmel végzett tevékenységek során a gyermekek jellemének (reális énképének, önismeretének), erkölcsi tulajdonságainak közösségi kapcsolatainak formálása, a munka szeretetére, becsületére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Minden gyermeknek lehetőséget biztosít arra, hogy kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Biztosítja a nyugodt, örömmel, jó hangulatban végezhető munka jellegű tevékenységek feltételeit.
- Megfelelő méretű, anyagú, célszerűségű munkaeszközöket biztosít a gyermekek munkavégzéséhez.
- Megtanítja azok rendeltetésszerű használatát, rendben tartását, ezeket a gyermekek számára hozzáférhető helyen tartja, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket (benti és udvari eszközök: seprű, partvis, lapát, gereblye).
- Elegendő időt és munkalehetőséget, valamint elegendő alkalmat teremt ahhoz, hogy a munkavégzés közben begyakorlódhassanak, pontosabbá válhassanak munkakészségek.
- Megtapasztaltatja a gyermekekkel, hogy a munka jellegű tevékenységek által az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti a környezetét. Kialakítja bennük a rend, a rendezett körülmények iránti igényt.
- Együtt örül a gyermekekkel a sikeresen elvégzett feladatoknak. Folyamatosan értékeli, pozitív értékelésével motiválja őket a további munkavégzésre.
- Érezteti a gyermekekkel, az általuk végzett munka fontosságát, ezzel is erősítve a munkához való pozitív viszonyukat.
- A munka jellegű tevékenységek által fejleszti akarati tulajdonságaikat: önállóság, kitartás, döntési képesség felelősségvállalás, probléma-megoldó képesség, stb..
- Tudatosítja bennük a közösségért végzett munka jelentőségét, a mások által végzett munka fontosságát, a munka szeretetére, tiszteletére neveli őket.
- Arra törekszik, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- Biztosítsa a munka játékos jellegét és a gyermek önkéntességét.
- Megismerteti a gyerekekkel az *egyes munkafajtákat*:

-
- A saját személyükkel kapcsolatos teendőket: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése (ez már a közösségért végzett munka)
 - Az alkalomszerű munkát, egyéni megbízásokat (pl.: teremrendezés, üzenet átadás, eszköz előkészítés)
 - A közösségi munkákat: a naposi munkát, az esetleges felelősi feladatokat (pl.: kisebbek segítése, növény és állatgondozás).

A gyermekek életkori sajátosságai alapján az **önkiszolgáló munka** kapja a legnagyobb teret az óvodában. A testápolással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a környezet rendezésével kapcsolatban a gyermekek rendszeresen végeznek tevékenységeket.

A 3-4 évesek még segítséget igényelnek, a nagyobbak már önállóan tevékenykednek.

Megteremtjük az önkiszolgáló munkához szükséges feltételeket (eszközök, elhelyezésük, használatuk, munkafázisok, folyamat, hely, egyéni idő, felnőtt minta, segítség). Az eszközök rendszeres biztosítása a dajka feladata. Az önkiszolgálásnál a felnőttek (óvónő, dajka) adnak mintát az eszközök használatával, a munkafolyamat megvalósításával kapcsolatban. A gyermekek igény szerinti segítése, a türelem, a kellemes légkör, a csoportos helyzetek oldása, az önkéntesség, a hibázás lehetősége hozzájárul, hogy a gyermekek örömmel és természetesen végezzék ezeket a tevékenységeket. Minden gyermeknek lehetősége van egyéni tempójának megfelelően tevékenykedni, az egyéni, differenciált segítség a felnőttek jó együttműködésével valósul meg. Ösztönözzük a gyermekeket az önálló tevékenységvégzésre (pl.: étkezésnél – terítés, töltés, merítés, étkezés után az eszközök elrendezése). Az önállóság iránti igény korai jelentkezését hagyjuk kibontakozni, segítve a gyermekeket, hogy egyénileg sikeresen próbálkozhassanak a tevékenykedéssel. Ösztönözzük a gyermekeket, hogy önálló tevékenységükhöz és játék, kézimunka tevékenységhez kapcsolódó előkészítő és a befejezés utáni elrendező munkát is minél önállóbban végezzék.

Naposi munka

A csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve folyamatosan vezetjük be. Közösségi kapcsolatokat a kötelességtudatot fejlesztő tevékenység, melyet megelőz az önkiszolgáló tevékenység.

- A naposok önállóan meg tudják teríteni az asztalokat az étkezéshez. Észreveszik, ha valami hiányzik az asztalról. Vízet öntenek.
- Az étkezés végeztével leszedik a terítéket, segítséggel összehajtják a terítőt.
- Segítenek a szalvéta hajtogatásában.
- Ha kiborult a folyadék segédkeznek az asztal letörlésében.

Alkalomszerű munkák

Az alkalmi megbízásokat a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten tervezünk. Átszőheti az egész napot (információ átadása, teremrendezés, játék elrakása stb.) Időről időre ismétlődik, így elősegíti az időészlelés kialakulását és az önállóság fejlődését. Alkalmi megbízásokba is csak fokozatosan vonjuk be a gyermekeket. A közösen végzett munka hozzájárul a „csoporttudat” kialakulásához is.

- A foglalkozásokhoz használt eszközök, tárgyak előkészítésében és elrakásában segítik a felnőttet és társaikat.
- Önként feladatot vállalnak a terem rendezésében, az ágyak, székek rakodásában.

- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében.
- Segítenek ajándékok készítésében.
- Részt vesznek a játékok rendezésben, tisztításában, időnként játékos formában nagytakarítást végeznek a játéksarkokban.
- Óvónői megbízatásra üzenetet vagy eszközöket hoznak-visznek a másik csoportokba.

Kerti munka /évszakhoz kapcsolódóan/:

- Tavasz: csíráztatás, hajtás, rügyezettetés; talaj elkészítése; tavaszi virágok ültetése, magas ágyásba palánták ültetése.
- Nyár: udvar rendben tartása; növények gondozása, öntözése.
- Ősz: termések, magok begyűjtése; falevelek összegyűjtése.
- Tél: madáretetés, hólapátolás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőkként látja el, önállóan mosakodik, törölközik, fogat mos, szükség szerint használja a wc-t, haját rendben tartja, zsebkendőt használja, önállóan öltözködik, ágyneműjét összehajtja, cipőjét megkötí, ruhájával gondosan bánik.
- A saját igényük kielégítésével kapcsolatos és a játékokhoz kapcsolódó munka jellegű tevékenységeket természetesen, és aktívan végzik.
- Kialakul a gyermekmunka iránti tisztelete, eredményének, fontosságának, és hasznosságának értelme.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára.
- Naposként elvégzi feladatát, az asztalt pontosan és esztétikusan megteríti, étkezés után segít az edények elrakodásában, terítő összehajtásában, asztaltörlésben.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére.
- A tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében segédkeznek, majd a helyükre gondosan visszateszi azokat.
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, ágyazásban.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Szívesen segítenek a felnőtteknek és a kisebbeknek.

A munka kapcsolata más nevelési területekkel: legszorosabb a kapcsolata a közösségi neveléssel és szocializációval, mert a munkajellegű tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömeinek átéléséhez.

V.3. A tevékenységben megvalósuló tanulás

*„Nem az a feladatunk, hogy a felnövekvő generációnak meggyőződéseket közvetítsünk.
Hozzá kell segítenünk, hogy a saját felfogóképességét használja.
Tanuljon meg saját szemével nézni a világban...” (Rudolf Steiner)*

Cél: Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, érdeklődő, érdekes tevékenységekre vágyó, aki teljes személyisége révén készen áll az iskolakezdésre. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely **a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja**. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett **tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg**.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, **felfedezés** lehetőségének biztosítása, **kreativitásának erősítése**.

Kiindulási alapunk a gyermek életkori sajátosságainak figyelembe vételével: a 3-7 éves korú gyermek fő tevékenysége a JÁTÉK. A gyerekek a játékban jutnak el más-más tempóban haladva, különböző képességeik szerint, a szenzoros – a motoros – a verbális és szociális tanuláshoz.

Az óvodapedagógus feladata:

- A tanulás egész folyamatában a játékosság elvét alkalmazza, tanulást támogató környezetet alakít ki. Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon nyugvó légkört biztosít, melyben a tapasztalataikra, kíváncsiságukra, utánzási vágyukra, élményeikre építve teremtheti meg a tanuláshoz szükséges optimális feltételeket.
- A differenciálás módjait, formáit a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően tudatosan, tervszerűen alkalmazza.
- Kihhasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket, biztosítja a gyermek cselekvő aktivitását, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalást, a felfedezés lehetőségét.
- A tanulás folyamatában figyelembe veszi a gyermekek személyiségéből adódó másságot, különbözőséget és ennek megfelelően fejleszti őket.
- A cselekvésbe ágyazott tanulást a gyermeki tevékenykedést tartja szem előtt, használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, (helyes viselkedési normák, mintaként szolgáló cselekvések, kommunikáció, együttműködés).
- A fejlesztés menetét a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazítja, differenciált feladatadással a nehezebben, lassabban fejlődő gyermekeknek is sikerélményt igyekszik nyújtani.
- Épít a gyermekek más forrásból szerzett tudására pedagógiai munkája során. Tervezi és szervezi a tanulási tevékenységet.
- Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, mely érdekében alkalmazza a differenciált értékelést, a pozitív megerősítést, a felzárkóztatást és a kompenzálást.

-
- A gyerekek megismerési- és tevékenységi vágyára, érzelmi beállítódására, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja az ismeret és tapasztalatszerzés folyamatát. A gyermekek motiválására, aktivizálására törekszik a tevékenységek során.
 - Kielégíti a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését, ha szükséges, IKT eszközt is használ.
 - Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő minőségű, mennyiségű, méretű eszközöket biztosít, életkorúknak, egyéni fejlettségüknek megfelelően választja meg az időkeretet, alkalmazza a tevékenységek szervezéséhez szükséges módszereket, eljárásokat.
 - Lehetőséget kínál a gyermek számára a megfigyelés, a tapasztalatszerzés, a felfedezés és a gyakorlati probléma, valamint a feladatmegoldás formáira, olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
 - Spontán és szervezett tevékenységen keresztül személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
 - Alkalmazott pedagógiai módszerei a tanulás, kompetenciafejlesztés eredményességét segítik.
 - Gondot fordít a tehetséggondozásra. Pozitív megerősítést alkalmaz.
 - Fejleszti a gyermek értelmi képességeit (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladattudatát.
 - Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújt segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti, önálló gondolkodásra, a megszerzett ismeretek alkalmazására neveli.
 - Szakember útmutatásával gondoskodik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséről.
 - A sajátos nevelési igényű gyerek esetében a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb, tudatos fejlesztésével bővíti a kompenzációs lehetőségeket.
 - Az elméleti ismeretanyagot felhasználja a különböző óvodai tevékenységek során, pedagógiai gyakorlatában használja a megfigyelésen alapuló, a gyakorlatban megjelenő eredményeket.

A tanulási folyamat lehetséges formái:

1.) A spontán játékban megvalósuló tanulás

- A tanulás köre a gyermek önálló tevékenysége. A gyermek mintát követ, megfigyel, utánoz, különböző eszközökkel manipulál (tanul).
- Önkéntelen, bármikor, bárhol alakulhat.
- A felnőtt lehetséges partner, aki szükség esetén segít, beavatkozik, ha kell.

2.) Szituatív (helyhez kötött) játékban megvalósuló tanulás:

- Az óvónő által kezdeményezett játék.
- Előre tervezett, az óvónő tudatosan alakítja.
- Benne a gyermekek a cselekvésbe ágyazott gondolkodásukat fejlesztik.
- Az óvónő a tervezett tanulást a játék során tapasztalt megnyilvánulásokra építi.

3.) Szervezett tanulás:

- A tanköteles gyermekek számára szervezett, kötelező, kötött és kötetlen formában megvalósuló tanulás.

4.) Kötetlen tanulás:

- A gyermek az érdeklődésének és fejlettségének megfelelően választhat a felkínált alternatív tevékenységek és megvalósítási módok, technikák között.
- Maximum 6 gyermek vesz részt benne, míg a többiek játszanak.

Tanulási folyamat szervezeti keretei:

- Kötetlen foglalkozás
- Mikro csoportos foglalkozás (ellenőrzési céllal)
- Egyéni fejlesztés

A játékos tevékenységek, a „tanulás” formái és gyakorisága:

Csoport	Kötetlen tevékenységek	Heti alkalom
Kiscsoport	Mese-vers	1
	Ének-zene, énekes játék, tánc	1
	Rajzolás, mintázás, kézimunka	1
	Külső világ tevékeny megismerése	1
	Mozgás	1
Középső csoport	Mese-vers	2
	Rajzolás, mintázás, kézimunka	1
	Külső világ tevékeny megismerése :	1
	Matematikai	1
	Környezet	1
	Ének-zene, énekes játék, tánc	1
	Mozgás	1
Nagycsoport	Mese-vers	2
	Rajzolás, mintázás, kézimunka	2
	Külső világ tevékeny megismerése: Környezet	2
	Matematika	1
	Ének –zene, énekes játék, tánc	1
	Mozgás	2

Mikro csoportos foglalkoztatás	Rajzolás, mintázás, kézimunka Matematikai tartalmú tapasztalatok Környezeti tartalmú tapasztalatok Mese – vers Ének – zene, énekes játék Környezeti tartalmú tapasztalatok Mozgás
Egyéni foglalkoztatás	Matematikai tartalmú tapasztalatok Képességfejlesztő játékok

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- Cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Képessége folyamatosan fejlődik. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, térbeli mozgásfejlettség, testséma kialakul).
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnö a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

V.4. Mozgás

*„A sport nemcsak testnevelés, hanem a léleknek is az egyik legerőteljesebb nevelőeszköze.”
(Szent-Györgyi Albert)*

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltóztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Miközben a gyermek mozog, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik csont és izomrendszere, alakulnak mozgáskoordinációi, testi képességei, pontosabbak lesznek mozdulatai, egyre több mozgást képes elvégezni, egyre inkább képessé válik mozgásának, viselkedésének tudatos irányítására. A mozgás az egész személyiség fejlődését elősegíti és kedvezően befolyásolja. Sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelés tevékenységén túl jelen van a szabad játékban, gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben, ill. számos egyéb területen.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés, szabálytudat. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

A tornának, játékos mozgásnak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján — az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve — minden gyerek számára lehetőséget kell biztosítani.

A tevékenység célja:

- A gyermekek természetes mozgáskedvnek megőrzése, életkorukból fakadó természetes mozgásigény kielégítése, a mozgás megszerettetése, rendszeres mozgással egészséges életmód kialakítása.
- Motoros képességek fejlesztése: kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, ízületi mozgékonyság, hajlékonyság.
- Fejlődjön a gyermek természetes mozgása: járás, csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás.
- Ismerjék meg, a gimnasztikát, néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat, és a sokszínű és változatos testnevelési játékokat.
- Mozgásuk legyen összerendezettebb, biztonságosabb, fejlődjön térérzékelésük.

Az óvodapedagógus feladata:

- Szerettesse meg a mozgást, tornát, adjon személyes mintát.
- Biztosítsa azokat a feltételeket, melyek lehetővé teszik a gyermekek egészségének, biológiai fejlődésének valamint az egészséges életvitelének kialakulását
- A gyermek mozgáskedvét, mozgásszeretét tartsa fenn, játékos kedvükre, mozgástapasztalatukra építsen.
- Rendgyakorlatok módosítása, folyamatos átszervezése. A szervezet játékos bemelegítése természetes, mozgásos játékokkal történjen.
- A rendszeres mozgást, tornát építse be a csoport szokásrendjébe.
- A mozgásos tevékenységekkel növelje szervezetük teherbíró- és ellenálló képességét, egyensúlyérzékét.
- Alkalmazkodjon a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségi szintjéhez.
- Törekedjen a mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok.
- A mozgás során megfelelő öltözetet viseljenek a gyermekek, a kényelmetlen ruhadarabok ne akadályozzák őket játék során.
- A családi környezetben kialakult mozgásszegény életmódot ellensúlyozza mindennapos tornával, játékos mozgásokkal, az óvoda udvarán és a csoportszobában.
- Családok szemléletének formálása, a mozgás szeretetére épülő életvitelre nevelés, személyes példamutatással, közös programokkal (kirándulás, sportos gyermeknap.).
- Kapjon kiemelt figyelmet a testséma fejlesztése, a testrészek ismerete, a testfogalom kialakítása, a kezesség erősítése.
- Fejlessze szókincsüket a mozgással kapcsolatos szókészlet alkalmazásával.
- A mozgásos játékokon keresztül az értelmi és szociális képességek is fejlődjenek, erősödjön a gyerekek önbizalma.

A mozgásfejlesztés elvei:

- El kell fogadni az egyéni eltéréseket, de tennünk kell azért, hogy a gyermek képességei optimálisan fejlődjenek.
- A képességek nem verbális úton, vagy emlékezeti teljesítményre építve fejleszthetők, hanem a gyermek megfelelő játékos élethelyzetében, tevékenységében.
- A fejlesztés eredménye függ az egyén motiváltságától, az aktivitástól és differenciálástól.
- Szükséges az egyén erőfeszítése, szorgalma, önállósága.
- A tevékenységet sokszor kell ismételnünk, hogy a gyermek megkapja a próbálkozás, korrekció lehetőségét, s a közben elért apró sikerek stabilizálják az igényszintet, amely újabb teljesítményre ösztönöz, sokszori gyakorlás során erőfeszítésre, önállóságra és önkorrekcióra serkentjük a gyermekeket.

A mozgásfejlesztés területei:

1. Szabad játék – spontán, természetes mozgás

Célja, hogy megőrizzük, ha kell, felkeltsük a mozgáskedvet.

- Elérjük, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének és temperamentumának megfelelő tevékenységet
- Fontos, hogy bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron.
- Maguk is szívesen kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

2. Mindennapos testnevelés

Célja, hogy a gyermekek szívesen, örömmel vegyenek részt benne, váljon a mindennapi mozgás igényé, majd szokássá. A mindennapos testnevelést naponta szervezzük meg csoportonként különböző, életkortól, fejlettségtől függő időkerettel, lehetőség szerint a szabadban, egyébként a csoportszobában. Időtartamuk 20 – 30 perc. Ez a pár perc megalapozza azt az igényt, hogy a gyermekek mindennap rendszeresen örömmel mozogjanak. A játék, a játékoság alapvető feltételként szerepel, vegyülve a mozgásos játékokkal, mely tevékenységekhez egy — egy gimnasztikai gyakorlat is kapcsolódik.

További cél, hogy az irányított, tervezett, szervezett foglalkozásokon a mozgáskultúrát fejlesszük. Alapvetően a játékoságot és játékot alkalmazzuk a testnevelésben. Foglalkozás közben mindig megjelenik játék a feladattól függően eszközként, vagy célként. A gyermek fejlődését akkor segítjük, ha életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységet végeztetünk vele.

3. Testnevelés foglalkozásokon,

Célja a gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését próbáljuk megvalósítani. Kihhasználva azokat a lehetőségeket, hogy az időjárástól függően minél több alkalommal a szabadban, a jó levegőn mozoghassunk. Sajnos a csoportszobák nagysága nem megfelelő, de próbálunk a lehetőségekhez mérten tervezni.

A mozgások kivitelezését segítő utasításokat próbáljuk egyszerűen elmagyarázni, többször ismétljük. Közösén végezzük a gyakorlatokat, óvónői bemutatással tesszük érthetővé, szemléletessé a különböző mozgásokat, a játékok menetét, szabályait.

A gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét figyelembe véve tervezzük a foglalkozások menetét, a fokozatosság elvét szem előtt tartva.

A 3-4 éves korúak kiemelt feladata a nagymozgások fejlesztése, amely játékos, utánzó mozgásformák bevezetésével történik. A kúszás, csúszás, mászás elősegíti a törzs izmainak megerősödését, a helyes testtartás kialakulását.

A járás, futás az egyensúlyérzék biztosabbá tételét segíti elő. Természetes módon ismertetjük meg a gyerekeket a test részeivel.

5 éves gyermekek mozgáskultúráját a testséma fejlesztésével, a test részeinek megismerésével, mozgatásával behatárolásával és megnevezésével bővítjük. A nagymozgások ugrásokkal, pontosabb kéz — láb koordinációt igénylő, ill. szem - kézigénylő gyakorlatokkal bővülnek.

Az *5- 6- 7 éves gyermekek* irányokat képesek a tér tárgyaira vetíteni. Finomabb, apróbb mozdulatok elvégzésére törekszünk, amely egyben a nagymozgásokat tökéletesíti, egyre koordináltabbak és precízebbek. A gyors, lassú futás váltakozása is nagyobb mértékű koncentrációt igényel. Sok eszközt alkalmazunk, amelyek fogása, tartása fejlesztő, erősítő hatású. A testi kondíciók az erőnlét, az ügyesség és a terhelhetőség ebben a korban sokat növekszik.

A versenyjátékok egyre többszöri alkalmazásával az egyéni és csoportteljesítmény érzését is szeretnénk fokozni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Igényli a mindennapos mozgást.
- Szeret futni, kitartó a mozgásos játékban.
- Nagymozgása, egyensúlyérzékelése kialakul.
- Mozgása összerendezett.
- Ismeri az irányokat, térben tájékozódik, oldalúságuk kialakult.
- Betartja a szabályokat a verseny-és ügyességi játékok során.
- Ismeri a saját testét, testrészeit megnevezi.
- Téri tájékozódása kialakult.
- Alkalmazza jobb-bal kifejezéseket.
- Szívesen játszik labdajátékot.
- Érdeklődik egy-egy sportág iránt.
- Fizikai erőnléte, állóképessége korának megfelelő.
- Tud társához alkalmazkodni.
- Ismeri és betartja a csapatjáték szabályait.
- Tud egészséges versenyszellemben küzdeni.

V.5. Verselés, mesélés

„ *Nem ihatok én már virágos pohárból, csak
Tiszta forrásból, csak tiszta forrásból!*”

(*Juhász Gyula*)

Anyanyelvünk megismertetésének és megszerettetésének legegyszerűbb és legősibb módja a mese és a vers, melyek értékeket, hagyományokat szokásokat és a tágabb közösség által elfogadott viselkedés mintákat közvetítenek a gyermek felé. A gyermek a mesefigurákkal azonosulva átélheti a küzdelem, a megmenekülés, az önfeláldozás, a gyengék védelmének fontosságát, a győzelmet, a jó és az igazság felülkerekedését a rossz felett. Lehetőséget ad, hogy a mindennapi életében átélt frusztrációkat, a valóságban tapasztaltakat a fantáziájában újra átélje. Ezekben a fantáziákban feloldódnak a szorongásai. A stressz oldás mellett a mese és vers fejleszti a gyermekek esztétikai érzékét, bővíti a szókincsüket, és megalapozza egy szilárd erkölcsi alap kialakulását.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetleg a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese átvezeti a gyermeket a mesetudatból a valóságtudatba, eközben fejlődik a fantáziája, képzelete. Mesélés alatt megéli és áthárítja a meseszereplőkre saját félelmeit, örömeit. Az óvodapedagógus mesélése, verselése, mondókázása alkalmat nyújt a személyes kapcsolat kialakítására. A gyermekek kezdeményezéseire, az óvodapedagógus ösztönzésére a mesélés, mondókázás verselés sokféle tevékenységhez spontán is kapcsolódik. A gyerekek maguk is alkothatnak meséket, készíthetnek közös vagy egyéni mesekönyveket, melyeket saját illusztrációikkal gazdagíthatnak. A verselésnek a szavakkal való ritmikus játéknak a szókincsbővítésben, az emlékezet és gondolkodás fejlesztésében van kiemelt szerepe. A mozgással összekapcsolt játékos mondókák, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és az anyanyelvi neveléshez.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgképének. A mese, vers a kisgyermek számára a szociális tanulás lehetősége. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A főleg 3-4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre.

Az éves terv összeállításánál figyelembe vesszük, hogy a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi, klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek tárházát. Népköltészet a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, –a klasszikus és kortárs irodalmi művek alkotják. Dajkarímek, altatók, hintáztatók, ujjkiszámolók, állathívogatók, hangutánzó népi mondókák. Kiolvasók, tréfás állat és névcsúfoló rigmusok. Természetről, állatokról szóló versek, mesék. Halmozó és láncszerkezetű mesék, verses-mesék. Történetek állatokról, hasonló korú gyermekekről. Tündérmesék, tréfás mesék, versek. Szólások, közmondások.

A mese, vers tevékenység célja:

- Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.
- Mese- vers hallgatás megszerettetése, befogadóvá, olvasóvá nevelés. Aktív-passzív szókinccs bővülése
- A mese-vers állandóságával, ismétlődésével, korosztálynak megfelelő témájával az érzelmi biztonság megteremtése.
- Az anyanyelvi kultúra és műveltség megalapozása.
- Népi kultúra megismerése, nemzeti identitás tudat kialakulása
- A mese, vers nyelvi fordulatának, kifejezéseinek megismertetésével, használatával a gyermekek nyelvi kifejezőképességének gyarapítása.
- Belső képi világ, fantázia fejlesztése.
- A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek alakítása a mese csodáival, a versek zeneiségével, hangulatával.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg a mindennapi mesélés lehetőségét, a hetirendben rögzített időponton túl is meséljen, verseljen, amely legyen örömforrás, élmény.
- Elsősorban a csoport életkorának megfelelő igényesen megválogatott irodalmi anyag összeállítása, megfelelő helyen, időben és módon való feldolgozása (kellő számú ismétlés, kötetlen tevékenység kísérő, vagy közös hallgatás, tematikához való kapcsolódás).
- A mesélés, verselés, mondókázás alkalmával teremtsen meghitt légkört, érzelmi biztonságot.
- Megteremtjük a mindennapos mesélés hagyományát, pedagógiai szabadságot biztosítva minden csoportban kialakítjuk a mesélés szertartását (gyertya, mese sarok, mese párna, zene).
- A korosztálynak megfelelő tartalmú és hosszúságú, könnyen érthető, élvezhető, felidézhető anyaggyűjtésből választ a pedagógus.
- Változatos módon állítsa össze az irodalmi anyagot, melynek gerincét a magyar népmesekincs, a klasszikus és kortárs irodalmi művek adják. A kiválasztásban érvényesüljön az aktualitás és a helyi adottságok.
- Az életkorhoz és csoportigényhez alkalmazkodva kívánjuk elérni azt, hogy legyenek kedves meséik, verseik, ezek ismétlésével segítjük az érzelmi biztonságot, a csoportkohézió erősödését.
- A mesék, versek kínálatának megválogatásával, az igényes művészi kifejezésmódok, mint a dramatizálás, bábjáték meghonosításával valósítjuk meg művészeti nevelésünk egyik célját.
- Az irodalmi anyag tartalmát tekintve a természet, a környezet jelenségeihez, a néphagyományokhoz és az ünnepekhez kapcsolódik, a mesét élmény gyanánt, ismeretközlésre, a verset motiváció, hangulatkeltés céljából is alkalmazzuk.
- A pedagógus élményszerű, kifejező előadásmódja segítségével metakommunikációs kifejezésmódok megismertetése, mesehallgatás megszerettetése, beleélő, beleérző készség fejlesztése.
- A gyermekek irodalmi élményének újra játszásához biztosítsa a bábozás, dramatizálás eszközeit, lehetőségét.

- A versmondásban a ritmus a hangzás legyen az elsődleges. Az óvodapedagógus ne kérdezze meg, hogy miről szól a vers, ne fűzzön magyarázatot hozzá, azonban válaszoljon a mesével, verssel kapcsolatos spontán kérdésekre, beszélgessen velük.
- A mese többszöri ismétlése, feldolgozása során a dramatizálást, bábozást, vizuális megjelenítést használjuk a komplexitás eszközeként. Úgy gondoljuk, a mesék és versek verbális, és főként dramatikus előadása indirekt módon közvetítik azokat a hagyományokat, közösségi és egyéni magatartásmódokat, erkölcsi elveket, melyeket érték-ként kínálunk gyerekeinknek
- Kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen meséljenek, verseljenek a szülők a gyermekeknek, biztosítva a személyes kontaktus, az érdeklődő törődést a szeretet fizikai kinyilvánítását.
- Hívja fel a szülők figyelmét az élőszóban történő mesélés fontosságára, tegyék lehetővé, hogy a gyermekek meseélményeiket játékokkal és rajzzal otthon is kifejezhessék.
- A csoport képeskönyv készletét a csoport érdeklődésének megfelelően folyamatosan bővítse, aktualizálja.

Javasolt tartalom:

3 – 4 évesek	Mondókák, dúdolók, mondókamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes- mesés könyvekkel.
4-5 évesek	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek.
5-6-7 (8) évesek	Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakultak a mesehallgatás szertartásai, a gyerekek szívesen vesznek részt benne, figyelmesen csendben hallgatják végig a mesét.
- A gyermekek játék közben az odaillő mondókákat, verseket önállóan ismételtetik.
- Viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- Várják, kérik az elhangzott vers, mondóka ismétlését, szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a maguk és társaik örömeire.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, eljátszani. A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudják kötni, vannak kedvenc mesehőseik, a vele történt dolgokat beleviszik játékukba.
- Szeretik a könyveket, vigyáznak rájuk, tudnak a képek alapján történetet logikusan felépíteni.

Kapcsolata más nevelési területekkel:

Szorosan kapcsolódik a zenei neveléshez, mert a mondókák, dalok beépíthetőek a mese folyamába. Az anyanyelvi nevelés szerves része a mese, és vers hallgatása, mondása, mert a nyelvi készségek fejlesztését segíti. A dramatizálás során mozgással fejezi ki a gyermek az általa alakított szereplő érzéseit, gondolatait, így fejleszti a kismozgásokat, árnyaltabbá teszi a mozgást. Átvitt értelemben szerves része esetenként a vizuális nevelésnek, mert bevonhatjuk a gyermekeket az eszköz és

díszletkészítésbe is. Megismertette a „színház-készítés” apró fortélyait, bemutatva azt, hogy az egyes munkafolyamatok hogyan alkotnak egészet.

V.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„*A kisgyermek minden iránt egyformán fogékony.*” (Forrai Katalin)

A magyar zenei nevelés minden területén Kodály Zoltán irányelvei érvényesek. Az óvodai zenei nevelés a néphagyományokra épül. A zenei anyag feldolgozása gyakorlati megvalósítása” Forrai Katalin: Ének az óvodában” című könyve alapján valósul meg. Ehhez illesztjük a képességfejlesztés, az önkifejezés és zenei kreativitás módszereit tartalmazó innovatív óvodai segédleteket. A zenei nevelés meghatározó a prevenció szempontjából - mozgás, - testséma, - percepció,- verbális fejlesztés. A zene, az ének második anyanyelvünk. Én erőt ad, az átélhető öröm élményével vesz körül.

Cél:

- A zenei képességek fejlődésének elősegítése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- Zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog emberré nevelés.
- Közös éneklés, énekes - játék örömeinek megéreztetése.
- A zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlésük formálása, esztétikai fogékonyságuk növelése.
- Ölbéli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok, igényesen válogatott kortárs zenei alkotások által a zenei hallás, ritmusérzék, mozgáskultúra fejlesztése.
- A népi játékkincsünk, gyermekjátékdalok segítségével a gyermekek tánckultúrájának fejlesztése.
- Zenei anyanyelvük megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, az éneklés, a gyermekdalok megszerettetése.
- Modellértékű zenei előadásmódjával a gyermekek zenei ízlésének és esztétikai fogékonyságának formálása.
- A gyermekek tiszta éneklésének elősegítése.
- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenehallgatás feltételeinek megteremtése, zenehallgatási szokások kialakítása.
- Tudatos tervezőmunkával a dalanyag életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- Harmonikus, egyöntetű, esztétikus mozgások kialakítása.
- Ismertesse meg a gyermekeket a különféle hangszerekkel, azok hangjával.
- Teremtse meg az aktív zenélés feltételeit.
- Népdalok, gyermek- néptáncok és népi játékokon keresztül a hagyományok megismerését, a gyermekek mozgáskultúrájának fejlődését.

- Vegye figyelembe, hogy a zene minden tanulási vagy viselkedési terület fejlesztésére jótékony hatással van, munkája során építsen erre.
- A zene, az éneklés tegye színessé a mindennapokat, emelje az ünnepek hangulatát.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők is megismerjék, milyen jellegű dalokat, módszeres eljárásokat használ a zenei neveléshez, ajánljon mondókákat, gyermekdalokat a szülőknek.

A tevékenység tartalmi megvalósítása

Az óvodai zenei nevelés a gyermekek egésznapos tevékenységét át hatja. A zenei nevelés anyagát a pentaton karakterű, hat hang terjedelmű, egyszerű szövegű énekes gyermekjátékok, népi mondókák, műzenei szemelvények alkotják. A dalanyag az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak és érdeklődési körének megfelelően, a művészi igényű megkomponált gyermekdalokkal bővül. A kisgyermekek zenei képességei a rendszeres éneklés, népi dalos játékok és táncos-zenei tevékenységek hatására intenzíven fejlődnek, az igényes zenei nevelés során örömteli élménnyé válnak. A képességfejlesztő énekes, zenei vagy hangszeres játékok játszása fejlesztően hat a gyermek egész személyiségére. Az óvodapedagógussal való éneklés, énekes játékok játszása során érzelmi világuk gazdagabbá válik. A gyermekek számára a legnagyobb élményt az óvodapedagógus élő, igényes, szép előadás módja, éneke jelenti.

3-4 évesek	<ul style="list-style-type: none">• A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával.• A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyerekekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek.• 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal.
4-5 évesek	<ul style="list-style-type: none">• A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen fél hang.• A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat.• A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó.• 4-5 új mondóka, 10-15 énekes játék, 2-3 műdal
5-6-7, (8) évesek	<ul style="list-style-type: none">• A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletébe már megjelenhet fél hang is. A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is.• Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő pársjátékok.• 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal.

<p>3-4 évesek csoportjában</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségének felismertetésével. • Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével. • Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. • Fejleszti ritmusérzésüket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. • Egyszerűbb táncmozdulatok, utánzásos elsajátíttatása. • Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek bemutatása, és gyakoroltatása. • Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt-visszatapsoltatása.
<p>4-5 évesek csoportjába</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével. • Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában. • Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. • Finomabb zörejek egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése.
<p>5-6-7 (8) évesek csoportjában</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzésüket. • Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. • Táncos jellegű mozdulatok alakítása. • Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása. • Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése. • Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés. • Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével. • Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. • Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról. • Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. • Motívum-visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. • Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. • Fejleszti ritmusérzésüket, az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával. • Dallam felismertetése a dal ritmusáról. • Gyors és lassú tempó tartása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel. • Esztétikus, egy ütemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. • Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál. • Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.

- Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.
- Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
- Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játéokra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen énekel egyénileg és csoportosan néhány dalt tisztán és helyes szövegkiejtéssel.
- A gyermek el tudja kezdeni a dalokat és biztonsággal énekel csoportosan és egyénileg is.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán visszaénekel.
- A mondókákat – az egyenletes lüktetést kiemelve – a magyar beszéd ritmusa szerint mondja. Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül tud dúdolni.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbségeket, tud magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni. A jól ismert dallamokat tudja éneklés közben térben kézzel mutatni.
- Tisztán énekel vissza (kétszer 2/4 ütemben) változatos dallammotívumokat.
- Ismeri a halk és hangos közti különbséget, tud halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, hangszerről.
- Tud dalokat – hallható jelre – hangosan és magában énekelni.
- Felismeri a természet és környezet hangjait, figyeli és megkülönbözteti a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezi cselekvéssel, énekléssel, mozgással.
- A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismeri a megjelölt dalcímek nélkül.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsol csoportosan és egyénileg is.
- Tudnak „kérdéss-felelek” játékot játszani és énekelni két csoportban az óvónő segítségével nélkül is.
- Képes harmonikus, összerendezett mozgásra, az egyszerű táncos mozdulatok megformálására, a mozgásokat társaival együttműködve, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
- Térformákat segítség nélkül alakít ki.
- Ismeri a „szünet” fogalmát, játékosan ki tudja fejezni azt.
- Felismeri és megszólaltatja a hangszereket, és ezekkel kifejezi a lüktetést, a ritmust és a motívumhangsúlyt
- Figyelmesen, élvezettel hallgat éneket, zenét, hangszereken előadott dalt

V.7. Rajzolás,- festés,- mintázás,- kézimunka

„Azt adja a világ, amit belelát a kíváncsiság.” (Szabó Lőrinc)

A gyermeki ábrázolás speciális játéktevékenység, melynek során a gyermek a világról szerzett ismereteit érzékletes képi úton rögzíti. Az ábrázolás a gyermek első alkotótevékenysége.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A tevékenység okozzon örömet, ezért is törekszünk a rajzolási igény kialakítására, különböző technikák alkalmazására. A hét minden napján a mikrocsoportos foglalkozások beépülnek a játékidőbe, így minél több lehetőség nyílik tapasztalatot gyűjteni, a tevékenységek gazdagságát, sokszínűségét kifejezni alkotás során. Minden csoportban biztosítjuk ezekhez a vizuális tevékenységekhez szükséges eszközöket, anyagokat, melyeket a gyerekek bármikor igénybe vehetnek.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A múlt nevelési évben “Kézműves kuckó” néven kézműves foglalkozás indult óvodánkban (heti egy alkalommal) a tehetséges gyerekek alkotásvágyának kibontakoztatására. Ezek az alkalmak lehetőséget nyújtanak újabb technikák kipróbálására, melyek újdonságot jelentenek a gyerekek számára, Az így készült alkotásokat mások is megtekinthetik, kiállításra kerülnek különböző rendezvények alkalmával.

A gyermekek esztétikai érzéke, fantáziája, kreativitása fejlődik az ábrázolás által, gondolkodása (fogalomalkotó képessége), szemének és kezének mozgása koordinálódik, fejlődik látása és ezzel együtt térbeli tájékozódó képessége.

A tevékenységre jellemző a komplexitás, amely megnyilvánul egyrészt abban, hogy összefonódik az esztétikai, vizuális, technikai, értelmi, testi nevelés, másrészt kifejezésre jut abban is, hogy egy-egy tevékenységhez több formával kapcsolódnak a tapasztalások. Maga a tevékenység lehetőséget nyújt az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A gyermek spontaneitásából, a könnyen felébreszthető alkotó kedvéből kell és lehet fokozatosan kibontakoztatni a vizuális esztétikai alkotó képességet, kerülve minden direkt ráhatást,

A gyermekek nagy többségénél már óvodás korban kialakul egy csak rá jellemző képi kifejezőmód, vizuális nyelv. A vizuális nyelv aktivizálja a gyermek érdeklődését, erőteljesen hat értelmi működéseire.

A tevékenység célja:

- A gyermekek élményeiket, tapasztalataikat jelenítsék meg.
- Egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően a komponáló, elemi képolvasási, térbeli tájékozódó és rendezőképeség kialakítása, fejlesztése.
- Váljon igényükké az alkotás, örömmel ábrázoljanak, képesek legyenek a környezet esztétikai alakítására, az esztétikai élmény befogadására.

- Szabadon fejezzék ki vágyaikat, oldódjon szorongásuk, félelmük ezáltal.
- A természet színeire, formáira való rácsodálkozással a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség kialakulása.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció, kézügyesség fejlődésének támogatása.
- Ismerjenek meg és alkalmazzanak változatos technikákat, minél több természetes anyagot.
- Téri, formai és színeképzeik kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Teremtse meg a feltételeket a gyermekek képi kifejező, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka technikai alapelemeivel, eljárásaival.
- Segítse a kreatív alkotási vágy, kezdeményező magatartás érvényre jutását a vizuális tevékenységek alkalmával.
- Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjen a természetes, jó minőségű anyagok használatára a csoportszoba rendjében és díszítésében.
- Igazodjon a gyerekek fejlettségi szintjéhez, megfelelő hangulati feltételek mellett vegye figyelembe a váratlan helyzeteket is.
- Tevékenység közben legyen alkalmuk a gyerekeknek egymás munkáját is megtekinteni, véleményt mondani, tanácsot adni, segítséget nyújtani egymásnak.
- A csoport életét meghatározó élményeket, eseményeket spontán módon kapcsolja a tevékenységekhez.
- Biztosítsa a lehetőséget, hogy játékidőben is ábrázoljanak a gyerekek kedvük szerint, gyakorolják a megismert technikákat.
- Az udvar és az évszakok adta lehetőségeket is használja ki.
- Tartsa mindig szem előtt, hogy maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, nem az elkészített mű.

Mindemellett az óvónő olyan alkotófantáziával, rugalmassággal rendelkezék, amely a gyermek ábrázolási és kézimunka feladatainak sikeres megoldásának eredményességét segíti elő. Ahhoz, hogy ezek a fenti célok megvalósuljanak, pedagógiai önállóság, kreativitásra hajlamos óvónői személyiség szükséges.

Az óvónő az alkotó gyermekeket kísérje figyelemmel, mutassa be az eszközök használatát, a helyes ülést, testtartást, segítse felidézni a közös megfigyeléseket, egyéni élményeket, ösztönözzön a képzelet működésére. Az óvónő magatartása legyen motiváló, magával ragadó, lelkesítő élményt ígérő. Az irányítás, a motiválás lelkes, közös cselekvés legyen, mert ez a feltétele annak, hogy belső igényük fokozódjon a vizuális közlés iránt.

A tevékenység légköre oldott, érzelmi telítettséget biztosító, amelyben a gyermek egyéni élményeinek, elképzeléseinek, képzeleti működésének tág teret kell biztosítani.

A tevékenységünk megszervezése:

Állandó helyet biztosítunk az ábrázolás azon eszközeinek, amelyeket a gyermekek a nap folyamán bármikor balesetmentesen használhatnak.

Minden olyan anyagot gyűjtünk, amely feltételezhetően felhasználható valamilyen ábrázoló tevékenységre.

Hetente 1, 2 alkalommal kitüntetett szerepe van a vizuális nevelésnek, ezek a kezdeményezési alkalmak. Itt kötetlen foglalkozáson mikro csoportos forma keretében ajánlunk a gyermekeknek ábrázoló feladatokat.

A kezdeményezés általában az anyagok és eszközök előkészítésével kezdődik, amelybe bevonjuk a nem játszó gyermekeket is, ezzel motiválva őket. A teremrendezés, az asztalok összetolása jelzi a gyermekek számára, hogy most érdekes manipulatív tevékenység következik.

Arra törekszünk, hogy kis csoportokban minden gyereknek megfelelő eszköz és óvónői figyelem, idő és hely álljon rendelkezésére.

A gyermekek alkotásait megjelöljük, ellátjuk dátummal is. Az elkészült műveket kiállítjuk, a gyermekekkel saját rajzgyűjtőjükben helyezük el.

A nevelési területek komplexitására törekszünk, a természetben talált és gyűjtögetett anyagok felhasználásával hozunk létre alkotásokat. Arra törekszünk, hogy a gyerekek meglássák, miből mit lehet létrehozni, mi mire hasonlít, miben mit lehet meglátni, vagy belelátni.

Szóban kiemeljük az eszközök, anyagok jellemzőit, érdekességeit, ezzel szókincsüket, verbális kifejezőképességüket formáljuk. Énekelgetünk, ritmizálunk, skandálunk és mondókázgatunk az alkotó tevékenység közben, mert ez a komplexitás alapja, s a jó, oldott légkör kifejezője. Minden kezdeményezést, alkotást dicsérünk, az őszinte, javító szándékú kritika segítségével fejlesztjük a gyermeket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait vizuálisan képes megjeleníteni.
- A rajzolás, mintázás, festés, kézimunka örömteli tevékenységgé, fantáziája, kreativitása kifejezési eszközévé válik.
- Ismeri az ábrázolási technikákat, azokat önállóan is képes alkalmazni.
- Formaábrázolása arányos, változatos, egyensúly és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Tárgydíszítésben önálló, tevékenységében megjelenik a ritmus, a motívum.
- Tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket megnevez.
- Kézmozgása fejlett, lehetővé teszi az egyre precízebb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Tevékenysége kitartó, egymás munkái iránt érdeklődik.
- Egyre gyakoribb az együttes alkotás.
- Díszítő jellegű, írás-előkészítő feladatokat szívesen, kitartóan old meg.
- A balról jobbra haladás a díszítőmunkában -- szín, forma, mennyiségi-ritmus tartásával nem okoz problémát számára.
- Rendelkezen koordinált szem és kézmozgással.

- Színhasználatában érvényesíti kedvelt színeit, azokat változatos módon használja, meg is nevezi őket.
- Szívesen nézeget népi és műalkotásokat.

V.8. A külső világ tevékeny megismerése

„A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik.

Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világfelfedezői vagyunk.”

(Gerald Durrell)

A környezet megismerésére nevelés:

A környező világ és a természet megismerése létfontosságú része a gyermek fejlődésének, hiszen általa nevelünk a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő gyermekeket, akik nem közömbösek környezetük iránt. Az itt eltöltött idő nyitottabbá, fogékonyabbá teszi őket ezen érték megőrzésére, gondozására, megóvására, hogy gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról.

Céljaink:

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára.

A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Legfontosabb feladat megismertetni a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A séták, kirándulások, az óvoda udvarán vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek.

A komplex foglalkozás tehát csak átvitt értelemben nevezhető valódi foglalkozásnak. Inkább komplex tapasztalatszerzési lehetőségről van szó. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Feladataink:

Alapozzuk meg és erősítsük a gyermek környezettel való pozitív kapcsolatát, ismerje meg a szülőföld, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat, a szokásokat, ezek szeretetét, védelmét.

A gyermekek szerezzenek minél szélesebb körben ismereteket természeti és tárgyi környezetükről (a családról, testünkről, testrészeik funkciójáról, ápolásáról, tisztálkodásról, öltözködéstről, közlekedési eszközökről, szabályokról, növényekről, állatokról).

Segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Tegyük lehetővé, hogy séták alkalmával ismerjék meg lakóhelyüket, községüket, az ott található nevezetességeket. Kállay kastély és kápolna, háborús emlékművek

Nevelőmunkánk során a gyermekek ismerjék meg a községben található fontos középületeket és szolgáltató egységeket, (bolt, posta, virágüzlet, orvosi rendelő, gyógyszertár, könyvtár, vasútállomás) közben megismerkednek az ott dolgozó felnőttek munkájával is.

Az óvodánk udvarán lévő fák, cserjék és a virágoskert lehetőséget nyújt arra, hogy megfigyeljék és megtapasztalják az időjárás és az évszakok változását. A mindennapi tevékenységünk és az óvodai élet folyamán megtapasztalják az idő múlását, megismerik a napszakokat, napokat, éveket.

Séta alkalmával ellátogatunk a közelben lévő halastóhoz, hogy megnézzék és nyomon követhessék az ott zajló munkálatokat, hogyan lesz a már nem lévő tóból újra növényekkel és állatokkal teli élővilág. Figyeljék meg a tó környékén lévő növényeket és állatokat (nád, sikló, béka).

Séta alkalmával a Kállay kastélyhoz tartozó kiserdőt ismertetjük meg a gyerekekkel, összehasonlíthatják, hogy milyen növényzetet és állatokat láttunk a tónál és az erdőben.

A séták alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Megismerkednek a személy- és teherszállító járművekkel, ill. a vízi- és légi közlekedésről is ismereteket szereznek. Ismerjék meg a tömegközlekedés szabályait.

Természetes környezetükben ismerkednek meg a házi állatokkal, melyben a családok is segítséget nyújtanak, így közvetve vagy közvetlenül tapasztalhatják meg az állatok életével kapcsolatos információkat.

Óvodánkban már sok éves hagyomány, hogy minden évben ellátogatunk a Vadas parkba, ahol megtekinthetjük a vadon élő állatokat, ismereteket szerezhetünk az állatok viselkedési szokásairól.

Rendszeresen látogatunk el a közelben lévő vasútállomásra, mert egyre kevesebb gyermek ül vonaton, így megismerhetik a vasúti közlekedés alapvető szabályait, az ott dolgozók munkáját, és a vonatközlekedést.

Minden évszagnak megvannak a jellegzetességei, jeles napjai. A Föld napját minden évben megünnepeljük az óvoda udvarán, tudatosítva a gyerekekben bolygónk védelmének, tiszta környezetünknek fontosságát. A környezetszennyezés veszélyeire figyelmeztetjük őket, kialakítjuk bennük a környezetszerető, környezetbarát magatartást.

A szeretetteljes élethelyzetek, az örömteli élmények természetes módon teszik lehetővé a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztését. Ezalatt illemszabályokat, magatartásformákat is rögzítünk.

Az évszakokhoz kapcsolódó népszokások, hagyományok érdekességeivel, jellegzetességeivel is megismerkedünk.

Környezet- és természetvédelem az óvodában

Igyekszünk megláttatni a természet szépségét, tisztaságát, csodás színeit és hangjait, védelmének fontosságát. Ezért fontos feladatunk ebben az életkorban a tudatos természetszeretetre,

természetvédő magatartásra nevelés. Az a gyermek, aki szereti a természetet, gondoskodik is róla, mert amit szeretünk, azt óvjuk és védjük.

Fontos tudatosítani bennük:

- ne szemeljenek, a szemetet a tárolókba tegyék,
- óvják, gondozzák a virágokat, növényeket,
- figyeljék meg és védjék a bogarakat, állatokat,
- a természetet az ember óvja, mert az életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.

A környezetvédelem a környezetalakítással, a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz.

Lényegében a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, s a megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben.

Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról.

A környezetvédelemre nevelés nem csupán a gyermekek kizárólagos feladata. Az óvoda minden dolgozójától, sőt a szülőktől is meg kell kívánni a példamutatást. A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, átrendezni, s ha most nem kapnak megfelelő indítást -, tönkretenni.

A fenntarthatóság pedagógiájához kapcsolódó elveink:

- Természet adta lehetőségeket hatékonyan használjuk, a hulladékképződést minimális szintre csökkentjük.
- szelektív hulladékgyűjtést végzünk,
- szem előtt tartjuk az újrahasznosítás lehetőségét / komposztálás, kézműves tevékenységek/
- megteremtjük az egészséges táplálkozás feltételeit,
- a természet szépségét és sokféleségét értékként kezeljük és óvjuk,
- figyelünk arra, hogy az ember alkotta környezetben, a helyekben és a tárgyakban a szépség és hasznosság érvényesüljön,
- tiszteljük a sokféleséget és a helyi sajátosságokat.

Az óvodapedagógus feladata:

- A környezet tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása.
- Életkornak megfelelő ismeretanyag átadása, környezettudatos, környezetszerető magatartás kialakítása érdekében.
- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a környezethez.
- Felhívja a figyelmet a természet folyamatos változására.

- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg. Olyan példát adni, amellyel védjük, óvják az élő környezetet, gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról. (pl.: téli madáretetés, az udvaron magas ágyás és a virágosládák gondozása).
- Kirándulások alkalmával felhívja a gyerekek figyelmét, hogy ne zavarják az élővilág nyugalját, ne szemeteljenek.
- Vonja be a gyerekeket a szelektív hulladékgyűjtésbe.
- Épít a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira, segíti önálló véleményalakítását.
- Állandó szakmai megújulás, a pedagógiai munkát segítő szakirodalom folyamatos tanulmányozása, alkalmazása a mindennapokban.
- A környezeti ártalmak kiküszöbölésére például: használt elemek, lámpahulladékok szelektív gyűjtése, légszennyeződés csökkentése bokrok, fák ültetésével az udvaron, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, csapok elzárása, folyékony szappan használata.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismeri környezete növényeit, állatait.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik, tudja nevét, testvérei nevét, szülei nevét, tudja lakcímét, szülei foglalkozását, saját születési helyét, idejét.
- Ismeri és betartja környezete legfontosabb szabályait.
- Ismeri a közelben lévő közintézményeket.
- Részt vesz elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem)
- Megnevezi saját testrészeit, érzékszerveit.
- Különbséget tesz az évszakok között, ismeri jellemzőit.
- Tudja a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat.
- Megnevezi a közlekedési eszközöket, a közlekedés néhány alapvető szabályát.
- Az élőlényeket főbb csoportjaikba helyezi. (ember, állat, növény)
- Ismeri az alapvető növény- és állatgondozási műveleteket.
- Ismerik a színeket, azok sötétebb és világosabb árnyalatát.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Matematikai tartalmak megismerése

A külső világ tevékeny megismerése során matematikai tartalmú ismereteket is nyújtunk, melyeket a tevékenységeikben alkalmaznak óvodásaink. A tevékenységek gazdag választékával lehetőséget teremtünk a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Ezek a tevékenységek is meghatározó szerepet kapnak a gyermek képességeinek fejlesztésében. Programunk az ismerettartalmak komplex kezelése, a komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni, ugyanakkor a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. Ez nem jelenti azt, hogy a matematikai nevelés nem komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósulna meg.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg utánzás, minta, modellkövető, spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés, gyakori problémafelvetés és feladatmegoldás, - a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok, az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

A minket körülvevő világ mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, a gyerekek igényeihez és ötleteihez igazítva akkor lesz számukra örömteli élmény, ha játékos formában szereznek ezekről tapasztalatokat. A matematikai tapasztalatszerzés fontos alkotóeleme a gyermekek értelmi képességeinek. A matematikának is a légrétegeivel nevel matematikai gondolkodásra, ez ad esztétikai, érzelmi és intellektuális élményt.

A konkrét feladatok, „kutatások”, problémák, és az ezekkel való játszódás szolgáltatják azt a matematikában, amit a zenei nevelésben egy-egy népdal, gyermekdal meghallgatása, megtanulása, az irodalom területén egy-egy mese, vers, kiszámoló.

A matematikai nevelés terén két életkori szintet jelölünk meg:

Az első szint: bevezetés a matematikába, - általában a gyermek 4. életévéig tart.

Feladata: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A második szint: az intenzív fejlesztés szakasza, - az 5.-6.-7. életévben.

Feladata: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerztetése, részkapességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Eligazodás a gyakorlati életben a tevékeny élet megkedveltetésére.

A tevékenység végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmasak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységben szerzett belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek 4. életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportban az óvodapedagógus közreműködésével. A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érezékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás,) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

Nem választható szét a matematikai nevelés a többi nevelési területtől, bármelyikben felbukkanhatnak elemei. Az élethelyzetek, az élménykörök, a témakörök mindig természetes összefüggésükben kínálják a tennivalókat.

A matematikai jelleg abban nyilvánul meg, hogy matematikai mennyiségi, formai, relációs vonatkozásokat, jellemzőket állítunk középpontba. Mindig olyan irányba engedjük a témát, amely a

gyermeket jobban érdekli, vagy valami aktualitás indokolja. A témák összefüggése, egymás mellé illesztése nem kíván szigorú és merev rendszert.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- A gyerekek szabadon végezzék halmazok összehasonlítását, szétválogatását, csoportosítását.
- Gyakorolják a sorba rendezést megadott mennyiségi és formai tulajdonságok alapján.
- A számfogalom megalapozására végezzenek méréseket, összeméréseket.
- Tapasztalják meg a különböző használati eszközök úrtartalmát.
- Ismerkedjenek meg a geometriai formákkal, síkidomokkal építés, gyurmázás, fejlesztő játék során. Jussanak el felismerésükig.
- A tükörrel való tevékenység során fejlődjön tájékozódásuk térben és síkban egyaránt.
- A játék, a testnevelés, zenei nevelés során használjunk ki minden alkalmat a térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztésére (népi kiszámolók, mondókák, szökdelő- és labdajátékok megismertetésével).
- A matematikai játékok közben megfigyelhető az egyes gyerekek aktivitása, továbbmutató érdeklődése, gondolkodási üteme. Az egyéni bánásmódot ezen a területen fokozottan lehet érvényesíteni.

A fejlődés, fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni.
- Megkülönbözteti a jobb és bal irányt.
- Képes alakzatokat, tárgyakat szempontok, tulajdonságaik szerint válogatni.
- Ismeri, megérti a relációs fogalmakat.
- Helyesen használja a tó és sorszámneveket.
- Tud 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, meg tudja állapítani hogy több, kevesebb, ugyanannyi -e.
- Képes alakzatokat térben és síkban másolni.
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- Ismeri a térbeli alakzatok közül a kockát.

VI. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

*„A legfontosabb az, hogy a gyermek érezze, figyelnek rá, komolyan veszik.”
(A. Sunderman)*

VI.1. Gyermekvédelem és esélyegyenlőség az óvodában

Gyermekvédelem

Az óvodai gyermekvédelem célja: a hátrányos helyzetben élő családok gyermekeinek felzárkóztatása, esélyegyenlőtlenség csökkentése. Prevencióval, folyamatos odafigyeléssel a hátrányok kompenzálása.

Feladataink:

- A gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása.
- Az óvodai nevelés során bármilyen okból tilos a hátrányos megkülönböztetés.
- Tartsuk tiszteletben a gyermek gondolati-, lelkiismereti- és vallásszabadsághoz való jogát.
- Humánus, megértő, egyéni bánásmód alkalmazása.
- A család gyermeke iránti felelősségének erősítése.
- A szociálisan hátrányos helyzetű családokban nevelkedő gyermekek óvodai felvételének biztosítása, rendszeres óvodába járásuk szorgalmazása.
- A gyermekvédelemre szoruló felmérése, bejegyzése a csoportnaplókba, a gyermekvédelmi felelős nyilvántartási füzetébe.
- Bizalmon alapuló szülő – óvodapedagógus viszony kialakítása, szükség szerint családlátogatások végzése, a veszélyeztető okok feltárása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek személyiségfejlődésének, érzelmvilágának segítése pozitív megerősítéssel.
- A személyiségfejlődésben gátolt vagy lemaradt gyermekek a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereihez irányítása.
- A nevelési problémákkal, magatartászavarral küzdő gyermekek szüleivel folyamatos kapcsolattartás.
- A pedagógia eszközeivel helyes nevelési irányban való szemléletváltás elérése.
- Aktív együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, a jelzőrendszer hatékony működtetése.
- Információ nyújtása a rászoruló családoknak a mindenkori rendelkezésekben, törvényekben megállapított juttatásokról, lehetőségekről.

Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatokat egy megbízott óvodapedagógus koordinálja éves munkaterv alapján. A gyermeki jogok védelme azonban minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A hátrányos helyzetű gyermekek felmérése.
- A hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ez alapján a további teendők kidolgozása.
- A veszélyeztetett gyermekek felmérése, nyilvántartásba vétel, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevés; egyeztetése a Gyermekjóléti Szolgálattal, nyilvántartja az intézkedéseket, eredményeket.
- Együttműködik a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival (Védőnői Szolgálat, orvos, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat),
- Nyilvántartást vezet az óvodai gyermekekről (3 vagy több gyermekes család, gyermekvédelmi támogatásban részesülő, térítésmentes étkezésben részesülő, alapellátásban résztvevő és veszélyeztetett helyzetű gyermekek).
- Munkaterv készítése, óvodavezető rendszeres tájékoztatása, beszámoló az éves munkáról.
- Kapcsolattartás az óvoda orvosával, védőnőkkel.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- Rendszeresen figyeli a jogszabályok változásait.
- Tájékoztatja az óvodapedagógusokat a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokról, a szakmaközi megbeszéléseken hallottakról.
- Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek családi hátterének megismerése.
- A problémák, hátrányos helyzet okozta tünetek felismerése, jelzés a gyermekvédelmi megbízottnak, Gyermekjóléti Szolgálatnak.
- A gyermekvédelmi felelős rendszeres tájékoztatása a veszélyeztetett gyermekek fejlődéséről, beilleszkedéséről (esetmegbeszélés).
- A gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésre javaslattevés.
- Segítse az intézményben a Gyermekjóléti Központ alkalmazásában álló óvodai-iskolai szociális segítő személy tevékenységét.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, esélyegyenlősége.
- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselője.
- Prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi az óvodavezetőnek a hiányzást.
- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményességét elősegíti.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. A pedagógust és a nevelő-
oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakat titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel és

családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekek szociális háttere igen szélsőséges képet mutat. Munkánk tervezésénél figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyermeket nevelő, esetleg csonka családokét.

Különösen nagy a felelősségünk a **halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek** nevelésében. A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek célja

A hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

A hátrányos helyzet okai:

- a család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje,
- a család lakhelye és környezete,
- a gyermek és/vagy szülő egészségügyi állapota,
- a családtagok száma.

Környezeti okok:

Szűkös lakásviszonyok:

- család magas létszáma
- több generáció együttélése.

Szülők iskolázatlansága

Nevelési hiányosságok:

- kettős nevelés,
- felügyelet és gondozás hiánya,
- helytelen bánásmód (brutalitás),
- érzelmi sivárság, közömbösség,
- könnyelmű, felelőtlen életvitel,
- bűnöző családi háttér.

Anyagi okok:

- munkanélküliség,
- létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem,
- a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen,
- a kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.

Egészségügyi okok:

- születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság,
- mozgáskorlátozottság,
- érzékszervi károsodás (látás, hallás...),
- szervi rendellenesség,
- tartós betegség,
- idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek),
- higiénés hiányosságok.

A gyermek személyiségében rejlő okok:

- értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések:

- differenciált egyéni fejlesztés,
- egészségnevelés,
- életvezetési tanácsok a családok részére,
- a mozgás prioritása a nevelésben,
- tehetséges gyermekek fejlesztése,
- felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére,
- kirándulásokon a részvétel biztosítása,
- kulturális rendezvények csoportos látogatása,
- pályázatokon való részvétel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Jelzés a gyermekvédelmi megbízottnak.
- A gyermekek rendszeres óvodába járásának ellenőrzése.
- Családlátogatások alkalmával meggyőződés az indokolatlan hiányzások okáról, ezek megszüntetése.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, fokozottabb együttműködés kialakítása a nevelőmunkában.
- A HH és HHH gyermekek felzárkóztatása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondolkodásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.
- A szülőkkel – a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való – együttműködésre készítő kapcsolattartás erősítése.
- Az óvodai nevelés segítse elő az SNI-s gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozását.
- A nevelés hatására az SNI-s gyerekeknél is fejlődjön az alkalmazkodókészség, az akaraterő, az önállóságra való törekvés, az érzelmi élet, együttműködés.

- A nevelési célok megvalósításához szükséges a sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a tárgyi feltételek és segédeszközök megléte.
- Az SNI-s gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember biztosításával.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Az óvodában folyó nevelés eredményeképpen gyermekek hátrányai csökkennek, képesekké válnak az iskolai beilleszkedésre, életesélyeik növekednek.
- Pozitív énképpel és önbizalommal rendelkeznek.
- A gyermek a belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.
- A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

VI.2. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt.

-A speciális nevelési szükséglet nem, a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít. Ez a megjelölés lényegesen általánosabb a korábbinál, szándékosan kerül, valamennyi fogyatékosági kategória konkrét megnevezését. Ezzel egyben elszakad az orvosi jellegű osztályozástól, ezt felváltja a pedagógiai hangsúly.

Kiterjed a kevésbé pregnáns, inkább átmeneti jellegű, ill. a nem egyértelműen organikus eredetű nevelési szükségletre (pl. a diszlexiák típusai, tanulási problémák pszichés okok miatt) is, melynek eredete nem ritkán emocionális, vagy szociális jellegű.

A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása kiterjed, az:

- Értelmi, (enyhe fokban sérült)
- Beszéd fogyatékos,
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartászavarral) küzdő gyermekekre, tanulókra. (A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos

rendellenességével küzdő gyermekekre és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre)

- A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárására, segítésére.
- Az autizmus spektrum zavarral küzdő (autista) gyermekekre

A helyi nevelési rendszer szerves részeként működik, a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembe vételével.

Az irányelvek főbb pontjai.

- A fogyatékos gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, hogy a fogyatékossgot megállapították. Olyan többlétszolgáltatással kell kiegészíteni a nevelési gyakorlatot, amelyik a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodik.
- Az óvodai nevelés új módon kiegészíti, bizonyos esetekben korrigálja a családi nevelést.

Az irányelvek intézményünkre vonatkozó része

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek,
- A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlétkör kialakítása segítse
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve
- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

Céljaink:

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége biztosítva legyen, javuljon a gyermekek életminősége, társadalmi beilleszkedése,
- csökkenjenek a fogyatékossgból adódó hátrányok,
- természetessé váljon a gyermekek közötti különbözőség elfogadása,
- a harmonikus személyiség kialakításához megfelelő segítséget nyújtunk,
- olyan képességek, személyiségjegyek fejlesztése, melyek az iskolai tanulmányok megkezdését biztosítják egy adott intézményben,
- tágabb környezetben jelentkező kudarcok elkerülése.

Általános feladatok:

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.

Ennek érdekében fontos feladat:

- a speciális nevelési szükséglet okainak feltárása
- fogyatékossg megismerését, folyamatos figyelemmel kísérését

- az egyéni fogyatékból fakadó, hiányzó-vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása
- az ép funkciók bevonása, a hiányzó pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása
- fejlettségi szintnek megfelelő differenciált program kijelölése, folyamatos értékelése
- személyi és dologi feltételek biztosítása
- a gyermekek önismeretének, reális önértékelésének kialakítása
- speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladatok

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiai, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem-vagy kevésbé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése

Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése

- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségletéről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei:

A tevékenységet meghatározó tényezők; a fogyatékból, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján:

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
- Motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)
- Beszéd- és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása
- Szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékból függvényében, más-más hangsúlyt kap.

Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai

Az ép gyermekekkel történő együttnevelés, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segíti elő

A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről való gondoskodás. Az önmegvalósítást, szociális beilleszkedést segítő képességek és a gondolkodási képességek fejlesztése.

Beszéd fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejltségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyxkalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók

Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése. Speciális terápiák alkalmazása; dislexia prevenció, grafomotoros fejlesztés. Báb és drámaterápia alkalmazása.

A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata: a fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Speciális ellátási rendszerünkben az egyéni képességfejlesztés sokszínűen valósul meg.

A fejlesztés gyakorlata:

A fejlesztőtevékenységek szinterei.

- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok, tervezett tevékenysége
- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése
- Csoport-közi integráció: gyermekvédelmi munkaközösség havi programja alapján tervezett tevékenységek
- Gyógypedagógus irányításával, közreműködésével végzett tevékenység.
- Együttműködés a szülőkkel

A fejlesztési tevékenység értékelése

- fejlettségmérő lapok áttekintése (félévente)
- megfigyelési napló bejegyzései alapján (évente)
- a fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciába tartozó tesztekkel: (évente)

(Sindelar teszt, Edtfeld teszt, Dislexya Prevenció teszt, Pieron féle Figyelem teszt) - állapotváltozásról kontrollvizsgálat a Szakértői Bizottságnál

Szükséges feltételek

Személyi feltétel: gyógypedagógus

Tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciális tárgyi eszközigénye nincs, mert:

Alapvető tárgyi eszközök azonosak program specifikus eszközökkel:

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- Lateraritást (oldalíságot) jelölő karszalag
- Anyanyelvi táska MINIMAT eszközök, képkártyák
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek, Wesco eszközök)
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok
- Okoskocka fejlesztő doboz

Sikerkritériumok

Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.

Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkedünk, a sérüléshez megfelelő fejlesztést alkalmazunk.

Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben feladatok megosztásában megvalósul.

A szülők támogató együttműködése folyamatos.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Képesekké válnak társaikkal való együttműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére
- Képessé válnak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése. Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak.
- Figyelem összpontosításra képesekké válnak.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Cél: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

A BTMN-es gyermek fejlesztéséhez szakértői bizottság szakemberei (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, mozgásterapeuta) megfelelő terápiát, fejlesztést javasolnak, melyek lehetnek logopédiai-, mozgás-, grafomotoros fejlesztés, diszlexia prevenció, pszichoterápia.

Általában a gyermekek óvodapedagógusi kezdeményezésre kerülnek kivizsgálásra.

Az óvodapedagógusok hamar felfigyelnek az eltérő magatartási, érzelmi jellemzőkre.

A magatartászavarok megjelenési formái és okai:

az idegrendszer súlyos éretlensége, a családi szocializáció problémája, fimota, (figyelemzavar, mozgászavar, tanulás zavar)

Tanulási zavarok, (érzékelés, észlelés, a mozgás, a beszéd, az emlékezet, figyelem, a gondolkodás eltérő működése).

A tanulási zavarok okai:

- nem megfelelő mozgásfejlődés / lassú fejlődés, egy-egy fázis kimarad, összerendezetlen, feltűnően ügyetlen mozgás/
- eltérés a nagymozgás és finommozgás területén, /labdát nem tudja elkapni, kapkod, bizonytalan/
- görcsös merev rajzaiban
- kialakulatlan testkép /nem ismeri saját testét, testrészeit/
- rossz térítájékozódás
- irányfogalmak tévesztése
- az oldaliság /lateralitás/zavara /nemegy oldala a domináns/
- időbeli tájékozódás, sorrendiség problémái,
- fejletlen ritmusérzék,
- látási, hallási észlelés problémái,
- bizonytalan alak, forma, nagyság, szín felismerés.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése

- Szakértői bizottság szakvéleménye alapján jelöli ki a terápia fő lépéseit, feladatait, fejlesztési területeit.
- A terápiát óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus tartja, egyéni fejlesztési terv alapján.
- Kiscsoportos formában (szükség esetén egyéni fejlesztéssel) történik,
- Óvodapedagógus differenciált nevelése-fejlesztése, kis lépések, tolerancia, egyéni szükségletekhez való igazodás.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekre vonatkozó fejlesztési elvek:

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- Kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása.
- Nagy mennyiségű változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása.
- Az alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- A szociális készségek fejlesztése.
- Az önkiszolgálás fejlesztése.
- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása).
- Tudatos önállóságra nevelés.
- Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód.
- Differenciált fejlesztés, az eltérő terhelhetőség figyelembevétele.

Az óvodapedagógus feladata:

- Személyes példamutatás az elfogadásban, a beilleszkedés segítése.
- Tünetek észlelésekor a család bevonása, szakértői vizsgálat kezdeményezése.
- Együttműködik a szakemberekkel.

-
- Szakértői bizottság, Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményében javasoltak figyelembevétele.
 - Gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét.

Egyéni, kicsoportos foglalkozás biztosítása, változatos módszerek és munkaformák alkalmazása.

A családdal szoros kapcsolattartás, segítő tanácsadás.

A gyermekközösség pozitív hozzáállásának alakítása, az elfogadás motiválása. A részképességek fejlesztése, felzárkóztatás, iskolára való felkészítés. Szakértői bizottság vizsgálatának kérelme.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

A nehézség specifikumától, ennek mértékétől, a terápiás idő tartamától, a gyermek terhelhetőségétől függően változik a fejlődés üteme, valamint az eredményesség.

A gyermek képességeinek megfelelő iskolában megkezdheti az iskolás életét.

Autizmus spektrum zavarral élő gyermekek

Óvodánk az intézmény alapító okirata szerint az autista spektrum zavarral élő gyermekeket fogadja, nevelésüket, fejlesztésüket biztosítja.

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordulhat. Átlagos vagy átlag feletti intelligencia esetén és értelmi sérülés esetén is, ezért sérülés specifikus fejlesztésre van szüksége minden érintett gyermeknek. (2/2005. (III.1.) OM rendelet) Fejlesztő munkánk alapja a differenciálás és az egyéni fejlesztés, melyet gyógypedagógus, logopédus és pszichológus segít. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése mellett a tehetséggondozásra is nagy hangsúlyt fordítunk. Ennek alapja, hogy az eltérő fejlődésből adódó lemaradásokat egyénileg és a csoportos formában is fejlesszük, a kiemelkedő képességeket tovább fejlesszük.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek nevelése

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

1-es típusú diabétesz: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

A napi többszöri vércukormérés, inzulin beadás, szénhidrátszegény diéta betartása nehézséget okoz a gyermekek számára. Ezért a környezetet az óvodát is szükséges felkészíteni ennek elfogadására, és a betegséghez kapcsolódó teendőkre.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbetegszakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni, illetve tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni, tehát, a szakorvos véleménye alapján várhatóan 36 nevelési napot, 36 tanítási napot egészségügyi (járó -vagy fekvőbetegellátás) ellátásban részesülő tanuló, aki emiatt nem tud óvodába vagy iskolába járni.

A vezető feladatai:

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

62. § (1a) A nevelési-oktatási intézmény, vezetője a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) Az intézmény vezetője a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

- a vércukorszint szükség szerinti mérését,
 - szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.
- (1c) A nevelési-oktatási intézmény vezetője az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását
- olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy
 - iskolaorvos vagy iskolavédőnök útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.

(1e) Az intézmény vezetője az e § szerinti esetkörben egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.

A feladatot ellátó pedagógus feladata:

Az ellátás formája vércukormérés az orvosi előírás alapján az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.

A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 8. § (1)., Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.”

Az óvodai nevelés-gondozás feladatai három év alatti gyermekeknél.

- Az óvodai nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.
- A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és fejlesztésének segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

- Harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása;
- Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető higiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás);
- Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

- Derűs légkör biztosítása, az óvodába kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában;
- Felnőtt-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése
- Egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése;
- Bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése;
- Lehetőség teremtés a felnőttekkel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését;
- Kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása);
- A szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

- Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése;
- A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása;
- A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása;
- Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása
- Az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése;
- Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése;
- A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

VI.3. Kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése:

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködés lehetőségével.

Óvodáskorban elsősorban a gyerekek tehetségcsíráiról beszélhetünk, mely a játék során mutatkozik meg. A játékos elemek minden tehetségterületen megalapozzák, színesítik, kiegészítik a tehetséggondozás folyamatát.

A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében. Ilyen területek a vizuális nevelés területén, a matematika területén és a zenei nevelés területét jelentkezik óvodai szinten. Mozgás területén az óvodás gyerekek bevonása a focijátékba jelenti a lehetőséget a tehetségek felismerésére és kibontakoztatására.

Óvodánkban lehetőség nyílt speciális „kuckók” indítására, /kézműves, tánc, ének/, mely a gyermekek érdeklődésére, motivációjára épít. Heti egy alkalommal vehetnek részt ezeken a foglalkozásokon, mely igazodik a gyermek fejlődési üteméhez, egyéni sajátosságaihoz, szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott környezetben zajlik.

A „kuckókban” komplex nevelés folyik, a gyermek tehetségigéretes adottságai mellett teljes személyiségét fejlesztjük.

A foglalkozások célja ezen kívül olyan vidám légkör megteremtése, ahová a gyerekek örömmel érkeznek, baráti kapcsolataikat mélyítik, jókedvűen tevékenykednek és élményekkel telve, tapasztalatokkal távoznak.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermekek többsége belső érése, a családi nevelés valamint az óvodai nevelési folyamat eredményeként óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet,

óvodásból iskolássá szocializálódik. Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek az érzékelés és az észlelés tovább differenciálódik. Az iskolaérettségnek testi, pszichés és szociális kritériumai vannak, ezek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán fontos és szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

Testi fejlettség:

Az egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, testarányai megváltoznak. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Megkezdődik a fogváltás. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordinációja és a finommotorikája. Mozgása harmonikus, összerendezett. Szándékosan képes irányítani mozgását és testi szükségleteinek kielégítését.

Pszichés fejlettség:

A pszichésen egészséges gyermek rendelkezik az önkéntelen és szándékos emlékezeti bevésés és felidézés képességével. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem. Növekszik figyelmének terjedelme, tartalma. Könnyebben képes azt megosztani és átvinni. Szemléletes és képi gondolkodása kialakulóban van. Gondolatait és érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Beszédében minden szófajt használ. Tisztán ejti a magánhangzókat és a mássalhangzókat. Megfelelő ismeretetekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Felismeri a napszakokat. Az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseket átlátja. Mennyiség- és számfogalma kialakult, relációkkal tisztában van.

Szociális érettség:

Óvodáskor végére a gyermek több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítést. Képes a feladatok egyre eredményesebb elvégzésére. Feladattudata, feladattartása kialakulóban van. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek óvodáskor végére készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes együttműködésre, kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és társaival.

Az óvodai nevelési folyamat célja az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése. A hátránnyal küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális végzettségű szakemberek segítségével elérhető az a fejlettségi szint melyet az iskola elvárásaként jelöl meg.

A tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére az óvodapedagógusok az óvodai nevelés időkeretébe ügyezett célzott foglalkozásokat biztosít.

VIII. ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

Néphagyomány ápolás, népszokások

Célja: Személyiséggazdagító, fantáziányitogató, ízlésformáló, szókinccs gyarapító.

Az óvodai élet vezérfonalát az évszakhoz kapcsolódó ünnepekörök és jeles napok jelentik. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulatai, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak a munkánknak.

A gyermekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje. Minden jeles napot, ünnepet egy hosszabb készület előz meg, amelyben folyamatosan biztosítjuk a szükséges eszközöket.

A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmeket, belső tartást ad, s ez által teljesedik ki gyermekeink személyisége.

A tartalmi megvalósítást kisebb és nagyobb korosztály szerint csoportosítjuk.

A hagyományok ápolása közben együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá tesz a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

A nevelőtestület valamennyi tagja, aktívan részt vesz a programok, rendezvények színvonalas megszervezésében, lebonyolításában.

Feladatunk:

- Lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus teremtse meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és követendőt.
- Az ünnepeket megelőző jó érzelmi előkészítés és az egyre fokozódó örömteli várakozás készítse elő az ünnepi együttlétet, minél több lehetőség biztosítása a gyermekek számára a készülődésben.
- Természeti megfigyelések, a környezetben fellelhető hagyományok, mesterségek, néprajzi elemek megismertetésével közel hozni a gyermek számára az élményt és fejleszteni megőrzési akaratukat.
- Az együtt ünneplés, együttlét örömeinek megéreztetése az oldott, családi hangulat és környezet megteremtésével.
- Lehetőség szerint készüljön munkatársaival közös produkciók, bábjáték, éneklés előadással, színesebbé téve a rendezvényeket, jeles napokat.
- Törekedjen arra, hogy az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület, a dekoráció, az ünnepi ruha – azaz a rendkívüliség emelje ki.
- Az előkészületek során készítse elő és fejlessze a gyermekek időérzetének kialakulását.

A dajkák feladata az óvodapedagógussal együttműködve

- Aktívan vesz részt az ünnepi előkészületekben, kiemelten rendben tartja a környezetét.
- Az óvodapedagógussal egyeztetett módon bekapcsolódik a rendezvények lebonyolításába.
- Bekapcsolódik a gyermekek előkészítő tevékenységeibe, segíti az eszközök, anyagok felhasználását, segít a praktikus technikák elsajátításában.
- Mintaértékű kommunikációval és gyermekközpontú, befogadó magatartásával támogatja a gyermekeket és szülőket az ünnepi tevékenységekben.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- Verselés, mesélés, dramatikus játék.
- Népmesék, mondókák, dúdolók, közmondások, találós kérdések.
- Ének, énekes játékok, zenehallgatások, hangszeres népzene, gyermektánc.
- Rajz, mintázás, festés, kézimunka.
- Tárgykészítő népi játékok, szövés, gyöngyfüzés, agyagozás.
- A környezet tevékeny megszerettetése.
- Találós kérdések, népi jóslatok, népszokások.
- Mozgás, mozgásos játékok.
- Ügyességi és sport játékok.

Óvodánk jeles napjai, ünnepei, rendezvényei, megemlékezések:

A jeles napok által behatárolt időszakok az évkörnek olyan szakaszai, amelyek jelzik az adott időszak tennivalóit, szokásait, a cselekvések érzelmi hátterét.

	Időpont	Rendezvény
1.	Szeptember	A népmese Világnapja
2.	Október	Idősek Napja
3.	Október	Állatok Világnapja
4.	Október	Nemzeti ünnepi megemlékezés
5.	Október	Szüreti mulatság
6.	November	Márton napi projekthét
7.	December	Mikulás
8.	December	Karácsony
9.	Január	Egészség-hét
10.	Január	Nyílt napok (nagy csoport)
11.	Január	Mesemondó verseny
12.	Február	Farsang
13.	Március	Nőnap
14.	Március	Víz Világnapja
15.	Március	Március 15-i megemlékezés
16.	Március	Ének verseny
17.	Április	Húsvét
18.	Április	Föld Világnapja
19.	Május	Anyák napja
20.	Május	Gyermeknap
21.	Május	Madarak, fák napja
22.	Június	Évzáró- ballagás

Gyermekközösséggel kapcsolatos hagyományok:

- Közös megemlékezés a gyermek név, illetve születésnapjáról,
- Népi hagyományok ápolása, jeles napokhoz kapcsolódó szokások, időjósító napok megfigyelése, népi kézműves technikák bemutatása és megtanítása,
- Családi napok szervezése partnereink jelenlétével,

Óvodai kirándulás

- Tavaszi kirándulás
- Őszi kirándulás

Egyéb rendezvények:

- Nyílt napok, bemutató foglalkozások
- Munkaközösségi foglalkozások
- Közös ünnepek szervezése (nőnap, pedagógusnap, névnap, karácsonyi vacsora).

Együttműködés a családokkal:

Szorgalmazzuk, hogy a gyermekek a szülőkkel együtt természetes anyagokat, lehullott terméseket, hagyományainkhoz kapcsolódó eszközöket stb. gyűjtsenek, ezeket a játékban és egyéb ünnepi készülődésben közösen felhasználják. Szoros együttműködésre törekszünk a családokkal, felhívjuk a figyelmüket a napi megfigyeltetések végzésére, a társadalmi és természeti környezet, hagyományok megismertetésére, a közös beszélgetések a fontosságára. Az együttműködést személyes megbízatásokkal tesszük felelősségteljesebbé az ünnepi előkészületek, tevékenységek során, előnyben részesítve az önálló szándékot.

A szülők által igényelt egyéb szolgáltatások

Ingyenes szolgáltatásaink:

- Futball- Bozsik program
- Ovizsaru Program

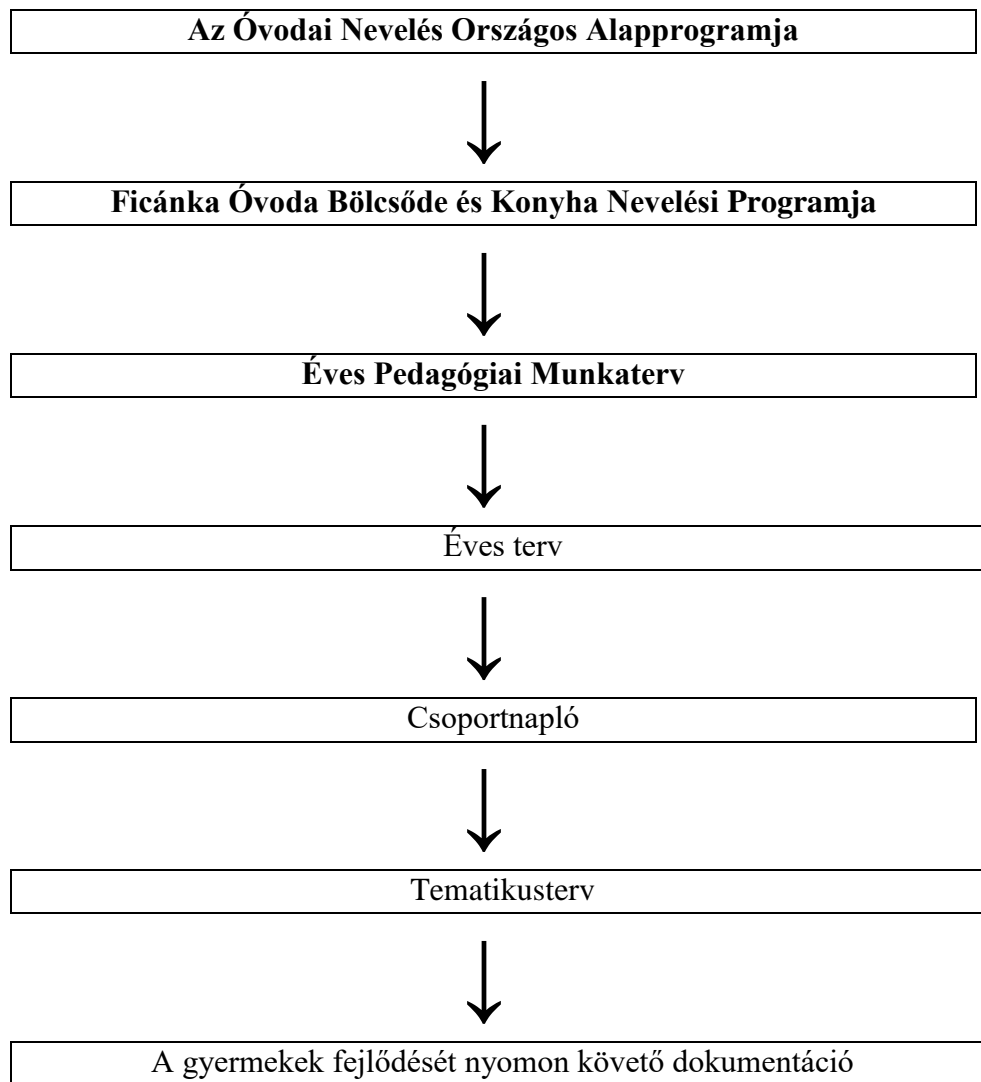
Szülői igény alapján ingyenes szolgáltatás:

- Hitoktatás

Szülők által igényelt, nem kötelező szolgáltatások:

- Kirándulások
- „Kuckó” foglalkozások (Zene, Tánc, Kézműves)
- Színházlátogatás

IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

Egyéb dokumentumok

- Alapító Okirat
- Óvodai törzskönyv
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Továbbképzési terv
- Önértékelési terv

Csoportok dokumentációi:

- Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- a gyermek naplóbéli sorszámát, oktatási azonosító számát, TAJ számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot
- A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt

- Óvodai csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Az óvodapedagógus pedagógiai munkáját a Pedagógiai Programnak megfelelően tudatosan tervezi. A tervezést, és megvalósítást egy központi csoportnaplóba dokumentáljuk. A csoportnapló vezetése hagyományos formában történik.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- A gyermekek nevét és óvodai jelét,
- Születésnapok nyilvántartása
- A gyermekek névsora korcsoport szerint
- A csoport működésével kapcsolatos adatok
- A csoport óvodapedagógusaira vonatkozó adatok
- Gyermejkölési adatok
- Statisztikai adatok
- Hetirend
- Napirend
- Szakértői vélemények
- Fejlesztő- és gyógypedagógiai foglalkozásokon résztvevők névsorát
- Logopédiai fejlesztésben részesülők névsorát
- Óvó- védő szabályok
- A csoport szokás és szabályrendszere annak értékelése / félévente/
- Havi szervezési feladatok
- Tematikus terv havi és heti lebontásba
- Reflexió a havi tematikus tervekhez
- Kapcsolattartás a szülőkkel / családlátogatás, fogadóórák/
- A csoportban elvégzett egészségügyi szűrések, ellenőrzések

- Szülői nyilatkozatok
- Szülői értekezletek jegyzőkönyvei, jelenléti ívei
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek névsora
- Feljegyzés a csoport életéről
- Az óvodavezető ellenőrző látogatásai

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A Köznevelésről szóló 1993.évi LXXIX. törvény rögzíti, hogy az óvodákat, ezzel együtt az óvodásokat is értékelni és mérni kell.

Az óvodáskor (a 3-7 éves időszak) a gyermek pszichikus funkcióinak fejlődése szempontjából szenzitív periódusnak tekinthető. A szülők, az óvoda, az óvodapedagógusok felelőssége ezeknek a zavaroknak, elmaradásoknak a legkorábbi azonosítása, tudatos, hatékony fejlesztése, a megelőzése, elsődleges prevenció.

Nevelőmunkánk csak akkor lehet eredményes, ha a gyermeket alaposan megismerjük, fejlettségi állapotukat felmérjük, és figyelemmel kísérjük a fejlődésben bekövetkező változásokat.

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- A gyermek fejlődését saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél: A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A szülővel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk. Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvodás gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Az óvodába felvett gyerekek megismerése családlátogatási kérdőívünk segítségével történik, mely tartalmazza az előző életszakasz fejlődési sajátosságait, a gyermekek aktuális fejlettségi állapotát, bizonyos ételek, anyagokkal, gyógyszerekkel szembeni érzékenységét, allergiáját, szociokulturális környezetére vonatkozó információkat, a gyermek óvodai életéhez nélkülözhetetlen információkat. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel már az óvodáskor előtt foglalkozhattak segítő szakemberek /konduktor, szakorvos, fejlesztőpedagógus, mozgásterapeuta/ az általuk kiállított szakvélemények is segítenek a gyermekek megismerésében.

A fenti dokumentumok képezik az alapját a gyermekek fejlettségi állapotának mérését szolgáló „Fejlettségmérő naplónak”. A reális mérés érdekében az óvodapedagógusok folyamatosan, különböző és különféle helyzeteket teremtve megfigyelik a gyermekeket. Így gyűjtenek közvetlenül

információkat róluk, megnyilvánulásairól. Tudatosan, szándékosan hoznak létre olyan szituációkat, melyben megjelennek a gyermeki megnyilvánulás pszichés sajátosságai is.

A megfigyelést fontosnak tartjuk, hiszen ez simul bele leginkább a pedagógiai folyamatba.

A mindennapi élet tevékenységei közben figyeljük meg a gyermekeket.

A következő területekre kiterjedő felméréseket készítünk:

-Személyiség struktúra

- Egészségi állapot

A gyermek fejlődésének nyomon követése

- Testi szükségleteinek kielégítése

- Nagymozgás, kismozgás, finommotorika

- Testi képességek

- Játék

- Szociális képességek

- Értelmi képességek

- Verbális képességek

- Emberrajz

A gyermekek fejlődéséről, fejlettségállapotukról egy nevelési évben kétszer készítünk mérést. A megfigyelésekkel készített mérések során észrevesszük a gyermekek értékeit, erősségeit, megállapítjuk, mely területen van szükség a gyermekek fejlesztésére. Meghatározzuk a céljainkat leginkább elősegítő feladatokat, módszereket. Abban az esetben, ha az elmaradás jelentősebb mértékű, vagy a hagyományos pedagógiai módszerekkel nem tudunk pozitív változást elérni igénybe vesszük a szakszolgálaton keresztül a megfelelő szakembert /fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus/

A mérések eredményeiről, a gyermek fejlődéséről tájékoztatjuk a szülőket, aláírásukkal igazolják, hogy tudomásul veszik a megállapított fejlettséget.

A tanköteles korú gyermekek fejlettségi állapotáról már az adott nevelési év decemberében tájékoztatjuk a szülőket. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a megfelelő tanulási környezet különösen fontos.

Zárógondolat:

Büszkék vagyunk az intézményre, melyben dolgozunk, sokat tettünk, teszünk azért, hogy minden szeglete és a nap minden perce olyan legyen, amelyben az ide járó gyermekek jól érzik magukat. A gyermekek nyelvén jól értő szakemberekként szeretnénk gyermekeiket elvarázsolni. Csak olyan szabályokat állítunk fel, melyek az eligazodást, a biztonságos együttléte eredményezik, és felesleges korlátokat nem szabnak a gyermekeknek.

Büszkék vagyunk a minket már ismerő szülők kedves, megelégedett mondataira, és a sok ajánlásra, melyet rólunk mondanak. Tisztában vagyunk azzal, mekkora felelősség az Önök gyermekeit óvni, nevelni, fejleszteni. Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol egy emberként dolgozunk azért, hogy gyermekeknek, szülőknek és alkalmazottaknak egyaránt öröm legyen ide bejönni, jó érzés legyen itt lenni és egy kicsit fájjon elmenni.

Ezen gondolatok motiválnak bennünket arra, hogy nap, mint nap olyan minőségi óvodai nevelést nyújtsunk, mely minden területen megelégedéssel szolgálja a gyermekek igényeit.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja.
2. Óvodai Nevelés - Szakmai folyóirat
3. Óvónők kincsestára- Módszertani kézikönyv
4. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
5. Forrai Katalin: Ének az óvodában
6. Baranyai Sándorné: Értük-velük- környezetvédelem 1997
7. Vargáné Pók Katalin: Ami kívül az belül is
8. Kovács Lajosné: Vigyázok Rád
9. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában 1994
10. Zilahi Józsefné - Stöckert Károlyné – Dr. Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével/ Budapest 1997/
11. Kovács György – Bakos Éva: Játék az óvodában /Debrecen 1995./
12. Mérey Ferenc – V. Binét Ágnes: gyermeklélektan /Budapest 1978/
13. Pivókné Gajdár Klára segédlete az óvodák Pedagógiai programjának felülvizsgálatához
kiemelten az egészségnevelési és környezeti nevelési elvekre

A Pedagógiai Program időbeli hatálya

A/2023. határozatszámom elfogadott és jóváhagyott Pedagógiai Program az intézmény vezetőjének jóváhagyásával 2023. 09.01-én lép hatályba és határozatlan időre szól.

Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásoknak megfelelően.

Módosítása: az intézményvezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület

A kihirdetés napja:2023.08.16.

A Pedagógiai Program személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és pedagógiai munkát közvetlenül segítőkre. Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

A szülőkre (azon területeken, ahol érintettek).

A Pedagógiai Program területi hatálya kiterjed:

Az intézmény területére.

Az óvoda által szervezett- a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – óvodán kívüli programokra.

Nyilvánosság:

Közvetlen és közvetett partnereink számára megtekinthető az intézmény vezetői irodájában, valamint az óvodai csoportokban és az intézmény honlapján. Tájékoztatás a Szülői Munkaközösség értekezletein.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK:

A Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha irattárában/2023. iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és véleményezték a Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programját. A jegyzőkönyvet a Szülői Szervezet nevében és felhatalmazása alapján írta alá Oláh- Varró Dóra a szülői szervezet elnöke

Kállósemjén, 2023.08.16.

.....

Szülői szervezet elnöke

A Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha irattárában/2023. iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a nevelőtestület tagjai megismerték és véleményezték a Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programját.

A jegyzőkönyvet a nevelőtestület nevében és felhatalmazása alapján írta alá Csurpek Miklósné

Kállósemjén, 2023. augusztus 16.

.....

A nevelőtestület képviselője

A Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha nevelőtestülete: **100 %-os** arányban, a 2022. 08.16-án/2023. számú nevelőtestületi határozata alapján a Ficánka Óvoda, Bölcsőde és Konyha Pedagógiai Programját. elfogadta,/2023. határozat számon jóváhagyta Szolnoki Mariann intézményvezető

Kállósemjén, 2023. augusztus 16.

.....

intézményvezető

Hatálybalépésének dátuma: Kállósemjén, 2023. 09.01.

MELLÉKLETEK

1.sz. melléklet

JEGYZÉK **a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) felszereléseiről**

A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda, iskola SZMSZ-ében, házirendjében meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az iskolai tanórákra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.

A gyermekek, tanulók részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, tanulók testméretéhez.

A taneszköz készlet meghatározásához az alapfokú művészeti iskolákban az alapfokú művészetoktatás alapprogramja, tantervi programja nyújt segítséget. Taneszközre van szükség minden olyan jellegű tananyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve tanulói tevékenység nélkül nem valósítható meg.

Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámmal megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.

Ahol a melléklet az óvoda pedagógiai programjára utal, azon az Óvodai nevelés országos alapprogramja, továbbá nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda esetén a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését biztosító óvoda esetén a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet az iskola pedagógiai programjára utal, ott a Nat, továbbá a nemzetiségi oktatást biztosító iskola esetén a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve, sajátos nevelési igényű tanuló oktatás esetén a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve, a két tantásműveltségű oktatást biztosító iskola esetén a Két tantásműveltségű iskolai oktatás irányelve, érettségi vizsgára felkészítő középiskola esetén pedig az Érettségi vizsga vizsgaszabályzata követelményei figyelembevételével készített, vagy jóváhagyott pedagógiai programot kell érteni.

Ahol a melléklet a művészetoktatási intézmények jegyzékében az iskola pedagógiai programjára utal, azon az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára építő pedagógiai programot kell érteni.

Ha az óvoda nemzetiséghez tartozók óvodai nevelésében, vagy az iskola (ide értve a művészetoktatási intézményeket is) a nemzetiséghez tartozók iskolai oktatásában, illetve a kollégium nemzetiséghez tartozók kollégiumi nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzetiségi sajátosságokat figyelembe kell venni.

I. ÓVODA		
I. HELYSÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI		
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezetudatos eszközzel, felszereléssel		
A	B	C
Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutatók	Megjegyzés
1. Csoportszoba		
1. óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült esetén kemény ágyceték, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).
2. gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábintóval és ülőkével.
3. gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.
4. fénnyvédő függöny	gyermekcsoportonként, a padló legáltalább egyötödének lefedésére alkalmas méretben	
5. szőnyeg	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	
6. játéktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 1	
7. könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	
8. élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	
9. textiltartó és foglalkozási eszköztartó szekrény	gyermekcsoportonként 1	
10. edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11. szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	
12. hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedények	épület szintenként 1	a települési szabályozásnak megfelelően annyi gyűjtőedény, amennyi az elkülöníthető hulladéktípusok száma
2. Tornaszoba		
15. tornapad	2	
16. tornaszőnyeg	1	
17.1 bordásfal	2	
17.2 bordásfal	3 gyermekenként 1	új óvoda építése esetén.
18. mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényi kielégítő készlet	1	pl. greiswald, mozgás-kotta, body-roll, Bosu jellegű fejlesztő eszközök
19. egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint, pl.: zsámoly, matrac, labdák, karikák, stb.

Ficánka Óvoda Bölcsőde és Konyha
Helyi Pedagógiai Program

20.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba			
21.	a fogyatékosság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök			a pedagógiai programban foglaltak szerint.
22.	tükör (az asztal szélességében)	1		
23.	asztal	1		
24.	szék	2		egy gyermek, egy felnőtt.
25.	szőnyeg	1		
26.	jáértartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1		
27.	4. óvodapszichológusi szoba		gyermeklétszám szerint	
28.	asztal	1		
29.	szék	4		
30.	szőnyeg	1		
31.	könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1		
32.	5. Játzóudvar			
33.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1		
34.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2		
35.	babaház	minimum 1, további 2 csoportonként 1		
36.	udvari ivócsap, ivókút	(székhelyen és telephelyen) 1		új óvoda építése esetén
37.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1		megfelelő árnyékolás biztosításával
38.	takaróháló, takaróponyva mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	homokozónként 1		a homokozó használaton kívüli lefedéséhez
39.		IV. rész szerint		pl.: fészekhinta, gyermekcsoportonként 1 db kétlépcsős lengőhinta, továbbá 3 - 3 db roller, három és kétkezes kerékpár, mászóka stb.
40.	6. Intézményvezetői iroda			
41.	íróasztal és szék	1-1		
42.	tárgyalóasztal, székekkel	1		
43.	telefon	1		
44.	könyvszekrény	1		
45.	írat szekrény	1		
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, periferiákkal	1 felszerelés		periferiák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, stb.

47.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda (a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)	
48.	íróasztal és szék	1-1
49.	iratszekrény	1
50.	telefon	1
51.		közös vonallal is működtethető
	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés
		tagintézményben peritériák pl.: multifunkciós eszköz (szkenner, nyomtató, fénymásoló), hangszóró, projektor, vagy interaktív kijelző, erősítő, mikrofon, közös intézményi használatra stb.
52.	8. Nevelőtestületi szoba	
53.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám figyelembe vételével
54.	szék	pedagóguslétszám szerint 1
55.	könyvtári dokumentum	500
56.	könyvszekrény	2
57.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1
58.	9. Orvosi szoba, elkülönítéssel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint
59.	10. Gyermeköltöző	
60.	öltözőrekesz, ruhátároló, fogas	gyermeklétszám figyelembe vételével
61.	öltözőpad	gyermeklétszám figyelembe vételével
62.	11. Gyermekmosdó, WC helyiség	
63.	törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembe vételével
64.	falitükör	mosdóagylónként 1
65.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembe vételével
		II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK
		A
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdóagylónként 1
3.	fésűtartó	csoportonként 1
4.	törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3
5.	abrosz	asztalonként 3
6.	takaró	gyermeklétszám szerint 1
7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3
		B
		C
		fésű, fogkefe, fogmosópohár
		ruhakefe, körömkéfe, szappantartó

III. A FELNŐTTEK MUNKAVÉGÉSEHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK		
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel		
A	B	C
1.	szennyves ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1
2.	mosott ruhatároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1
3.	automata mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 ha a mosás helyben történik
4.	vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
5.	vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 ha csoportok száma több mint 6, akkor 2
6.	szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 csoportonként 1-1
7.	takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1
8.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1 pl.: ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, fűnyíró, fűszegély nyíró, sövényvágó, metszőolló, hólápat, lombvágó, locsolótömlők, seprűk
9.	hűtőgép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1
10.	porszívó	óvodánként (székhelyen és telephelyen szintenként) 1-1 pl.: lehet takarítógép
IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK		
A	B	C
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)		
1.	különféle játéiformák (mozgásos játékok, gyakkortló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben
2.	mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	csportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl.: családjáték, mesterségek játéka; közlekedési szabályjáték; boltos játékok; jelmezek, LEGO; építő kocka és építőelemek; mágneses építők, fogaskerek készletek)
3.	énekek, zene, énekes játékok eszközei	csportszobai és udvari eszközök külön-külön (pl.: akadálypálya elemei; egyensúlyérzékelő játékok, eszközök; gimnasztikai eszközök; motoros képességfejlesztő eszközök)
4.	énekek, zene, énekes játékok eszközei	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl.: hangszerkészlet; furulya; dob; triangulum; xilofon; metalofon; cimtányér, csengő)

5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: okoskocka; logico eszközök; beszédfejlesztés eszközei; hangképzést segítő eszközök; könyvek)
6.	értelmi képességeket (érzekeles, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: érzékelés-észlelés fejlesztését segítő eszközök; okoskocka; összetett fejlesztő eszközök, logico, sakkjatszóter eszközcsoomag)
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: rajzolás, festés, miniatúra, kézművesség eszközei)
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint (pl: logico; okoskocka; lotto játékok; kárók eszközök; adott témakörhöz rendelt digitális adathordozók)
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
11.	digitális hanglejátszóra és képmegjelenítésre alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	projektor, vagy interaktív kijelző
12.	hangfalak	(székhelyen és telephelyen) 1	
13.	diavetítő	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
14.	vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	az óvoda pedagógiai programja szerint
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	sajátos nevelési igényű gyermekek nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint
V. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI			
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel			
		A	B
		C	
1.	1. Beszédfogatók		
2.	tűkör 120 X 180 cm	csoportonként 1	
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	
4.	2. Hallási fogatók		
5.	dallamíró	csoportonként 1	

6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenhármat, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
7.	vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék a különböző nyelvi	gyermeklétszám szerint 1	
8.	kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	
11.	3. Látási fogyatékosok		
12.	olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével	gyengénlátók, aliglátók számára
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szögös tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	

2.sz. melléklet

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM
FICÁNKA ÓVODA, BÖLCSŐDE ÉS KONYHA
KÁLLÓSEMJÉN

OM: 033253

Az egészségfejlesztés célja :

Az óvodai egészségfejlesztés célja a 20/2012. (VIII.31. EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint :

- A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési – oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi – lelki jólétét, egészségét egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési – oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
- A nevelési – oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési – oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési – oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az egészség

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálja : „Az egészség a testi (fizikai) , a szellemi (pszichikus) és a társas- társadalmi (szociális) jólét állapota , nem csupán a betegség és a nyomorékság hiánya.” Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a kapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség

(testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi – lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti

igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghöz, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejlődését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek

megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket. Óvodánkban az étkezéseket kötött keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvodai élelmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset,

édességet. A főzőkonyha más telephelyen, (az iskola mellett) üzemel, az intézményben 2 tálaló melegítő konyha működik. A főzőkonyhával a változatos étrend érdekében a vezetők folyamatosan konzultálnak. Az élelmiszer-alapanyagainak beszerzését az élelmezésvezető összehangolja a helyi élelmiszer-alapanyag-termeléssel és előállításal. A táplálékallergiás gyermek étel még nem biztosított, de a konyha már megkezdte a felkészülést az ilyen gyerekek ellátására is (tanfolyam a szakácsoknak)

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.

- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknél fogva már elveszítették sportági jellegüket.(mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Évente szervezünk sportnapot gyermekeink és családjaik számára, ezzel is megalapozva a rendszeres mozgás megszerettetését, felkelteni az életen át tartó sporttevékenység iránti igényt óvodásainkban.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek. nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlati lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
 - Irányított mozgásos játékokat szervezni mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.
 - Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával
 - Megtervezni a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
 - Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítani a gyerekeknek a fokozatosságot betartva.
 - A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivételek az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
 - Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
 - A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.
 - Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.

-
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
 - Örömként élnek meg a- közös (játékos, sportos) mozgást.
 - Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.
 - Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
 - Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermeknek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamilyen aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás

tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy

gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvadás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is.

Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkalni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka és a kisgyermekgondozó részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiénés nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő, a gondozónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkeendő, fésű, fogmosó-felszerelés)
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan,
- felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésüldögélnék és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkitott kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkeendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben

Pihenés

- A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában kényelmes ruhában alszanak a gyermekek (leveszik a nadrágot ha szükséges, a pulóvert,)
- A szülők gondoskodnak az ágynemű mosásáról

Feladataink:

- Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- A kényelmes alvás érdekében rászoktatjuk őket a kényelmes „könnyített” ruha használatára.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladataink:

Óvónők és dajkák közösen:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Az óvoda tisztaságának megóvása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- A foglalkoztató termek szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

Dajkák:

- Az udvar tisztántartása, gondozása.
- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- A foglalkozási eszközök higiénéja, rendben tartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörölő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

Kapcsolat a szülőkkel

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. A szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

Negyedévenként csoport-szülői értekezleteket tartunk, amelyek megbeszélési anyagában a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ISKOLA-EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az iskolai (óvodai) egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a (26/ 1997. NM sz.) rendelet írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeletileg kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai

egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Az óvodában minden évben megszervezzük a gyermekek fogászati szűrővizsgálatát. Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.”

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el.

Az óvodai munka gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

Óvodánkban a gyermek fejlődését az óvodai személyiségfejlődési naplóban vezetik óvodapedagógusaink. A gyermekekről félévente (félévkor és évvégén) az óvodapedagógusok szöveges értékelést készítenek, melyben a gyermek legfőbb fejlődési jellemzőit jegyzik le, amely tartalmazza az egészségfejlesztéshez kapcsolódó értékelést is.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el.